

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ALUEIDEN KEHITTÄMISEN JA EUROOPAN UNIONIN ALUE- JA RAKENNEPOLITIIKAN HANKKEIDEN RAHOITTAMISESTA**1 Yleistä ja säädösperusta**

Alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetussa laissa (757/2021), jäljempänä *rahoituslaki*, säädetään työ- ja elinkeinoministeriön, Ruokaviraston, maakuntien liittojen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävistä niiden myöntäessä tukea alueiden kehittämistä koskeviin kansallisista varoista ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Lisäksi laki sisältää säännökset EU:n jäsenmaiden sisärajoilla toteutettaviin Interreg-ohjelmien hankkeisiin sekä EU:n ulkorajoilla eli jäsenmaiden ja niiden naapurimaiden välillä toteutettavien Interreg-ulkorajohjelmien hankkeisiin myönnettävästä kansallisesta vastinrahoituksesta.

Rahoituslain nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä (rahoituslain 5 §), tuen saajaa koskevista edellytyksistä (7 §) ja tuen myöntämisen esteistä (8 §).

Rahoituslain nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa säännöksiä maakunnan liiton myöntämästä tuesta ja tuen käyttökohteista (9 §) sekä tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin hankkeisiin sovellettavasta lausuntomenettelystä, kun tuen myöntää maakunnan liitto (10 §), säännöksiä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämästä tuesta ja tuen käyttökohteista (12 §) sekä tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluviin hankkeisiin sovellettavasta lausuntomenettelystä, kun tuen myöntää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (13 §). Edelleen rahoituslain nojalla voidaan valtioneuvoston asetuksella antaa säännöksiä Ruokaviraston myöntämästä tuesta ja tuen käyttökohteista (15 §) sekä työ- ja elinkeinoministeriön myöntämästä tuesta ja tuen käyttökohteista (16 §).

Rahoituslain nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen enimmäismäärästä ja hyväksyttävistä kustannuksista sekä säännöksiä kustannusmalleista ja rahoitusmuodoista (17 §) sekä tarkempia säännöksiä kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa omarahoituksen tai sitä korvaavan ulkopuolisen rahoitusosuuden sijaan hyväksyttävästä rahaa edellyttämättömästä panostuksesta (18 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuen hakemisesta (19 §), yhteishankkeesta ja siinä noudatettavasta menettelystä (20 §), tukipäätöksestä ja siinä määrättävistä ehdoista (21 §), muutoshakemuksesta ja säännöksiä sen tekemisen edellytyksistä (22 §), muutospäätöksestä, sen myöntämisen edellytyksistä ja siihen sisällytettävistä ehdoista (23 §), säännöksiä tuen saajan velvollisuuksista ja tarkempia säännöksiä hankkeen toteutumisen seurantaan varten annettavasta selvityksestä (25 §) sekä tarkempia säännöksiä hankkeen ohjausryhmän asettamisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä sekä säännöksiä ohjausryhmän tehtävistä (26 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä maksamisen hakemisesta ja siinä noudatettavasta menettelystä sekä säännöksiä muun kuin tuen viimeisen erän hakemisen määräajasta (27 §), tuen maksamisesta ja sitä koskevasta menettelystä sekä säännöksiä ennakon kuittaamisesta ja ennakon enimmäismäärästä (29 §) ja tarkempia säännöksiä tuen palautettavan tai takaisinperittävän määrän kuittaamisen menettelystä (36 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hakuilmoituksesta sekä säännöksiä valintaperusteista ja haku- ja valintamenettelystä (38 §), Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista myönnettävän tuen tukipäätöksestä ja siinä määrättävistä ehdoista (39 §), Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavasta ryhmähankkeesta ja siinä noudatettavasta menettelystä (40 §) sekä tuen myöntämisestä tällaiselle ryhmähankkeelle (41 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman tietojärjestelmässä muodostettavista, välitettävistä, rekisteröitävistä ja säilytettävistä asiakirjoista (51 §) sekä säännöksiä tietojärjestelmän liitännäisjärjestelmän sisältöä koskevista vaatimuksista (53 §).

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen hakumenettelystä (61 §), usean tuen saajan kesken tehtävästä Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta koskevasta sopimuksesta ja säännöksiä sopimuksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä (62 §) sekä tarkempia säännöksiä Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen tukipäätöksestä ja siihen otettavista ehdoista (63 §).

Rahoituslain tuen määrää ja hyväksyttäviä kustannuksia koskevassa 17 §:ssä säädettyä asetuksenantovaltuuden nojalla annettaisiin erillinen Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavia hankkeita koskeva valtioneuvoston asetus hankkeiden kustannusten tukikelpoisuudesta. Mainittuun asetukseen ehdotetaan otettavaksi informatiivinen lakiviittaus käsillä olevan asetusehdotuksen 2 §:ään.

2 Ehdotetun asetuksen sisältö

Yleiset perustelut

Ehdotettujen säännösten tarkoituksena on selkeyttää sekä tuen hakijoiden että tuen saajien kannalta tuen hakemiseen ja hankkeen toteuttamiseen liittyviä menettelyjä. Tarkoituksena on myös selkeyttää säännöksiä toimivaltaisten viranomaisten näkökulmasta niiden myöntäessä rahoituslain mukaisia tukia. Säännösten keinoin voidaan vähentää tulkintaeroja tukimenettelyssä ja näin yhtenäistää käytäntöjä. Yhdenmukaiset käytännöt tehostavat tuen käyttöä ja ovat tärkeitä tuen saajien yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta.

Alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta valtioneuvoston asetus, jäljempänä *rahoitusasetus*, ehdotetaan soveltamisen helpottamiseksi jaettavaksi lukuihin. Asetuksen 1 luvussa säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta ja asetuksen suhteesta muuhun lainsäädäntöön. Asetuksen 2 lukuun otettaisiin tarkemmat säännökset tukilajeista, hyväksyttävistä kustannuksista ja muista tuen yleisistä edellytyksistä. Asetuksen 3 luku koskisi tukimenettelyä ja se sisältäisi kaikkia rahoituslain mukaisia tukia koskevat yhteiset säännökset. Asetuksen 4–6 luvuissa annettaisiin 3 luvun säännöksiä täydentäviä ja niistä eräiltä osin poikkeavia säännöksiä. Poikkeaminen ilmenisi selvästi säännöksen sanamuodosta. Ehdotettu 4 luku sisältäisi kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden toimeenpanoa ja kustannusten tukikelpoisuutta koskevat erityissäännökset. Asetuksen 5 luku sisältäisi Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toimeenpanoa koskevat erityissäännökset. Asetuksen 6 luku koskisi Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta. Asetuksen 7 luvussa säädettäisiin asetuksen voimaantulosta.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku

Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Asetusta sovellettaisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin ja kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin sekä kansalliseen vastinrahoitukseen Interreg-ohjelmien hankkeissa ja Interreg-ulkorajaohjelmien hankkeissa, ellei muualla laissa toisin säädetä.

Ensimmäisen momentin poikkeamisella viitattaisiin mahdollisiin muihin säädöksiin, joissa säädettäisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden rahoittamisesta. Esimerkiksi laissa valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (758/2021), jäljempänä *yritystukilaki*, säädetään ohjelman varojen myöntämisestä yritysten kehittämistä edistäviin hankkeisiin. Näihin tukiin sovellettaisiin rahoitusasetusta siltä osin kuin kyseisessä yritystukilain nojalla myöhemmin annettavassa valtioneuvoston asetuksessa, jäljempänä *yritystukiasetus*, säädetään. Yritystukiasetukseen otettaisiin tarvittava viittaus rahoitusasetukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeus asetuksen 2 luvun soveltamisen osalta. Mainitun luvun säännöksiä ei sovellettaisi Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansalliseen vastinrahoitukseen.

2 §. Suhde muuhun lainsäädäntöön. Pykälään otettaisiin viittaus Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoista rahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta annettavaan valtioneuvoston asetukseen, jäljempänä *tukikelpoisuusasetus*, jota sovellettaisiin sen nimikkeestä ilmenevällä tavalla vain niihin rahoituslain nojalla rahoitettaviin hankkeisiin, jotka rahoitetaan EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista. Mainittu asetus esiteltäisiin valtioneuvostossa yhtäaikaaisesti nyt käsillä olevan asetuksen kanssa.

Tukikelpoisuusasetusta sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin vain siltä osin kuin tukikelpoisuusasetukseen viitataan tämän asetuksen 4 luvussa.

2 luku

Tuen käyttökohteet ja tukea koskevat yleiset säännökset

3 §. Tuen saajaa koskevat edellytykset. Pykälässä säädettäisiin tuen saajaa koskevia rahoituslain 7 §:ää tarkempia säännöksiä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että tuen saajan on toimivaltaisen viranomaisen vaatiessa osoitettava, että hanketta koskevaa työtä tekevällä henkilöllä on hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittava koulutus tai osaaminen. Säännös vastaisi aiempaa sääntelyä.

Tuen saajan velvollisuutena on huolehtia siitä, että hanketta toteuttaa asiantunteva henkilöstö. Myös hankkeen hallinnosta vastaavalla henkilöstöllä on oltava riittävä ammattitaito. Tuen myöntäminen perustuu aina viranomaisen harkintaan, ja viranomaisen velvollisuuksiin kuuluu myös sen varmistaminen, että tuen saajalla on riittävät edellytykset hankkeen toteuttamiseksi. Myös tuen saajalla on velvollisuus hankkeen aikana ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin hankkeen laadukkaan toteuttamisen varmistamiseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan tuen saajan olisi nimettävä hankkeelle henkilö, joka vastaa hankkeen toteuttamisen kokonaisuudesta. Käytännössä kyse olisi usein hankkeelle nimetystä projektipäälliköstä tai hankevastavasta. Käytettävissä olevat resurssit ilmoitettaisiin yleensä jo hankehakemuksessa. Myös tässä momentissa tarkoitetun vastuuhenkilön olisi täytettävä 1 momentissa säädetyt edellytykset. Jos vastuuhenkilö vaihtuisi, olisi tuen saaja velvollinen ilmoittamaan asiasta toimivaltaiselle viranomaiselle.

4 §. Tuen enimmäismäärä. Pykälässä säädettäisiin tuen enimmäismäärästä kehittämishankkeessa ja investointihankkeessa. Tuen määrästä säädetään rahoituslain 17 §:ssä. Asetukseen ehdotettu sääntely enimmäismäärästä vastaisi voimassa olevaa sääntelyä, eikä enimmäistukiprosentteihin esitetä muutoksia.

Pääsääntö on, että rahoituslain mukainen tuki ei ole täysimääräistä tukea. Tuen saajan omarahoitus sitouttaa hankkeeseen ja sen tavoitteiden saavuttamiseen. Pykälän 1 momentin mukaan kehittämishankkeen tuen määrä voisi olla enintään 80 prosenttia hankkeen hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Kyseessä on nimenomaisesti enimmäismäärästä ja viranomaisella on aina oikeus harkita kullekin hankkeelle soveltuva tukiprosentti. Toimivaltainen viranomainen voi myöntää tukea myös enimmäismääriä alhaisemmillä tukiprosenteilla. Tukiprosentin määrittelyssä voidaan ottaa huomioon muun muassa hankkeen laatu, hyödyn jakautumisen laajuus, käytettävissä olevien varojen riittävyys ja muun rahoituksen saatavuus.

Tuen enimmäismäärästä voidaan rahoituslain 17 §:n 1 momentin mukaan poiketa erityisestä syystä. Tarkoituksena on, että jos enimmäismäärä ylitetään, tukipäätöksessä on nimenomaisesti perusteltava syy, miksi kyseisessä hankkeessa asetuksen mukainen enimmäismäärä ylitetään. Tuen enimmäismäärän ylittäminen olisi mahdollista esimerkiksi silloin, kun hanke ulottuu maantieteellisesti laajalle kuten usean maakunnan alueelle. Viranomaisten itse toteuttamissa hankkeissa ja erilaisissa hallinnointihankkeissa ei yleensä ole mahdollista saada omarahoituksen lisäksi muuta rahoitusta. Harkinta tulee tehdä jokaisen hankkeen kohdalla yksilöllisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan tuen enimmäismäärä investointihankkeessa ja kehittämishankkeeseen sisältyvän investoinnin osalta olisi enintään 70 prosenttia. Myös tämä vastaisi voimassa olevaa sääntelyä. Investoinnilla saadaan tuen saajalle hankkeen toteuttamisaikaa pidempiaikaista hyötyä, joten on perusteltua, että hakija osallistuu sen rahoittamiseen suuremmalla määrällä kuin kehittämishankkeeseen.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin selvyuden vuoksi informatiivinen viittaus vähävaraisten aineellisen avun hankkeiden tuen määrää koskevaan rahoituslain säännökseen. Tuki voisi näissä hankkeissa suoraan rahoituslain 17 §:n 2 momentin nojalla kattaa jopa hankkeesta aiheutuvien kustannusten täyden määrän.

5 §. Maakunnan liiton myöntämä tuki. Maakunnan liiton toimivallasta myöntää tukia säädetään rahoituslain 9 §:ssä. Tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin tarkemmin maakunnan liiton rahoituslain 9 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdan nojalla joko kansallisista alueiden kehittämisen varoista tai Euroopan aluekehitysrahaston varoista taikka oikeudenmukaisen siirtymän rahaston varoista myöntämän alueellisen kehittämistuen käyttökohteista.

Pykälän 1 momentin mukaan alueellista kehittämistukea voitaisiin myöntää alueen elinkeinotoiminnan kehittämistä koskeviin hankkeisiin, kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin, muihin kehittämishankkeisiin alueen kehittämistavoitteiden toteuttamiseksi, Suomen ja muiden maiden välisiin elinkeinopoliittisiin ja muihin alueellista kehitystä edistäviin yhteistyöhankkeisiin ja hankkeiden, ohjelmien ja yhteistyösopimusten hallinnointiin sekä alueiden kehittämiseen osallistuvien toimijoiden väliseen yhteistyöhön. Säännös vastaisi asiallisesti aiempaa sääntelyä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin alueellisen kehittämistuen hankkeeseen sisältyvistä investoinneista. Alueellisen kehittämistuen hankkeeseen sisältyvän investoinnin olisi oltava välttämätön kehittämishankkeen toteuttamisen kannalta. Investointikustannusten määrä kehittämishankkeessa voisi olla enintään puolet hankkeen kokonaiskustannuksista. Investoinnin osuudesta kehittämishankkeessa on aiemmin säädetty lain tasolla, mutta muiden teknisluonteisempien säännösten tavoin siitä säädettäisiin jatkossa asetuksen tasolla.

Jos alueellinen kehittämistuki, johon sisältyy investointeja, myönnetään EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista, voidaan hankkeessa käyttää myös tukikelpoisuusasetuksen 8 §:ssä tarkoitettua 40 prosentin prosenttimääräistä korvausta eli flat rate -kustannusmallia. Tällöin hankkeen investointia koskeva osuus on kuitenkin Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060, jäljempänä *yleisasetus*, 56 artiklan 1 kohdan säännöksistä johtuen toteutettava teknisesti erillisenä hankkeena.

Pykälän 3 momenttia sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain 9 §:ssä tarkoitettuihin maakunnan liiton myöntämiin tukimuotoihin. Momentti sisältäisi aiempaa sääntelyä vastaavan säännöksen siitä, että maakunnan liitto ei voi myöntää tukea yksittäiselle yritykselle sen oman liiketoiminnan kehittämiseen. Aiempaan säännökseen verrattuna säännöstä on tarkennettu lisäämällä siihen ”oman”. Säännöksen tarkoituksena on ohjata maakunnan liiton toimintaa siten, että liitto myöntäisi tukea vain sellaiseen toimintaan, jolla on vaikutuksia alueen kehittämiseen laajemmin kuin yksittäisen yrityksen liiketoiminnan kehittämisen kannalta. Tällaisessa laajemmassa hankkeessa tukea voi kuitenkin kohdentua osittain myös yksittäisille taloudellista toimintaa harjoittaville yksiköille eli yrityksille ja yritykset voivat olla hankkeen hyödynsaajina, kuten nykyisinkin. Tällöin toimivaltaisen viranomaisen on aina huolehdittava siitä, että vähämerkityksisen tuen (de minimis -tuki) ehtoja noudatetaan kunkin hankkeeseen hyödynsaajana osallistuvan taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön osalta.

Jos hankkeen toimenpiteistä kohdentuu vähämerkityksistä tukea hyödynsaajina oleville taloudellista toimintaa harjoittaville yksiköille, edellytyksenä on, että vähämerkityksisen tuen yhteismäärä ei ylitä Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyä vähämerkityksisen tuen enimmäismäärää kuluva ja kahden edellisen verovuoden aikana minkään kyseisiin tukitoimenpiteisiin osallistuvan taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön osalta.

Tämän asetuksen 10 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään vähämerkityksisenä tukena myönnettävän tuen kohdentamisesta tukipäätöksessä erikseen kullekin tuen saajalle ja hankkeeseen hyödynsaajana osallistuvalla taloudellista toimintaa harjoittavalle yksikölle.

Maakuntien liittojen myöntämän tuen edellytyksenä olisi näissäkin hankkeissa, joissa on hyödynsaajina taloudellista toimintaa harjoittavalle yksiköitä, oltava laajemmat aluekehittämisaikutukset. Pääosin maakuntien liittojen myöntämä tuki kohdentuu alueellisille ja seudullisille kehittämissyhtiöille, alueellisille erityisohjelmia toteuttaville organisaatiolle, järjestöille, kunnille ja ammattikorkeakouluille sekä yliopistoille. Olennaista on, mihin toimintaan tukea käytetään, ei tuen saajan yhteisömuoto. Esimerkiksi hanke, jossa pääasiallisena tarkoituksena on hankkia mukana oleville yrityksille konsulttipalveluita, on yritystukilain mukaista toimintaa eikä maakuntien liittojen toimintaa. Huomioitava on, että kehittämishankkeena tuettavan toiminnan tulosten yleisestä hyödynnettävyydestä säädetään rahoituslain 5 ja 6 §:ssä.

6 §. Kehittämishankkeen hyväksyttävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin kehittämishankkeen hyväksyttävistä kustannuksista pääosin aiempaa sääntelyä vastaavasti. Aiempaan sääntelyyn nähden säännöksiä koottaisiin yhteen pykälään.

Pykälän mukaan kehittämishankkeesta aiheutuvia hankkeen toteuttamiselle tarpeellisia hyväksyttäviä kustannuksia voisivat olla palkkakustannukset ja niihin liittyvät lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset (1 kohta); matkakustannukset (2 kohta); ostopalvelujen hankintakustannukset (3 kohta); muut kehittämishankkeen toteuttamisesta välittömästi aiheutuvat eritellyt kustannukset (4 kohta) ja välilliset kustannukset (5 kohta). Kustannuslajeista ja kustannusten tukikelpoisuudesta säädettäisiin EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden osalta tukikelpoisuusasetuksessa. Tukikelpoisuusasetuksessa tarkoitetuilla prosenttimääräisillä korvauksilla eli flat rate -kustannusmalleilla voidaan mainitussa asetuksessa säädettävällä tavalla korvata sekä hankkeiden välittömiä että välillisiä kustannuksia.

Kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannusten tukikelpoisuudesta säädettäisiin tämän asetuksen 4 luvussa, jossa olevan viittaussäännöksen perusteella kustannuslajeihin ja hyväksyttäviin kustannuksiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa sovellettaisiin vastaavia kansallisia tukikelpoisuussäännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepoliittikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa.

7 §. Investointihankkeen hyväksyttävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin investointihankkeen hyväksyttävistä kustannuksista pääosin aiempaa sääntelyä vastaavasti. Aiempaan sääntelyyn nähden säännöksiä koottaisiin yhteen pykälään.

Investoinnilla tarkoitetaan sekä aineellista että aineetonta investointia. Aineellisella investoinnilla tarkoitettaisiin maa- ja vesialueiden, maa- ja vesirakennusten, -rakennelmien tai -rakenteiden rakentamiseen, laajentamiseen ja korjaamiseen investoimista taikka niiden hankkimista sekä koneiden, laitteiden, kaluston ja muun aineellisen käyttöomaisuuden hankkimista ja koneiden ja laitteiden pitkäaikaista vuokraamista. Aineettomalla investoinnilla tarkoitettaisiin immateriaalioikeuksien, käyttö lupien, taitotiedon ja muun aineettoman käyttöomaisuuden hankkimista.

Investoinnin tukemisen edellytyksenä on se, että hanke täyttää rahoituslaissa säädetyt tuen myöntämisen yleiset edellytykset. Rahoituslain 5 §:n 1 momentissa säädetään muun lisäksi tuen myöntämisen yleisenä edellytyksenä siitä, että tuen kohteena olevat investoinnit hyödyttävät alueen kehittämistä yhtä toimijaa laajemmin.

Pykälän mukaan investoinnista aiheutuvia hankkeen toteuttamiselle tarpeellisia hyväksyttäviä kustannuksia voivat olla rakennuksen, rakennelman tai rakenteen rakentamisessa, korjaamisessa tai laajentamisessa tarvittavien aineiden ja tarvikkeiden hankkimisesta aiheutuvat kustannukset sekä rakennuksiin tai rakenteisiin kiinteästi liittyvien laitteiden hankkimisesta aiheutuvat kustannukset sekä urakkakustannukset (1 kohta). Hankinnasta aiheutuviin kustannuksiin voi sisältyä myös työn osuutta, jota voi aiheutua esimerkiksi suunnittelusta. Hankkeessa, jossa on sekä kehittämistoimenpiteitä että investointeja, hanketyöstä aiheutuvat palkkakustannukset olisivat kuitenkin tyypillisesti kehittämishankkeeseen kuuluvia kustannuksia.

Muita tarpeellisia ja hyväksyttäviä kustannuksia voisivat olla koneen, laitteen tai aineettoman oikeuden hankinnasta aiheutuvat kustannukset (2 kohta), tietoverkkojen tai vastaavien verkkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja laitehankinnoista sekä verkkojen rakentamiseksi ja käyttämiseksi välttämättömien käyttöoikeuksien hankinnasta aiheutuvat kustannukset (3 kohta).

8 §. Vähävaraisten aineellisen avun hankkeen hyväksyttävät kustannukset. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman uusi välittävä toimielin olisi Ruokavirasto. Ruokavirasto on hoitanut ohjelmakaudella 2014–2020 vastaavantyyppistä tehtävää FEAD-ohjelman hallintoviranomaisena, mutta ohjelmakaudella 2021–2027 vähävaraisten aineellisen avun hankkeille ei ole erillistä ohjelmaa vaan hankkeet ovat osa EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa.

Ruokavirasto hoitaisi Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/1057, jäljempänä *ESR-asetus*, perustuvan vähävaraisten aineellisen avun hankkeiden toimeenpanon tehtäviä ja toimisi välittäjänä toimielimenä rahoituslain 15 §:ssä tarkoitettujen vähävaraisten aineellisen avun hankkeita rahoitettaessa. Aineellisella avulla tarkoitetaan elintarvikkeita ja perushyödykkeitä, minkä lisäksi hankkeisiin voi kuulua liitännäistoimenpiteitä. Liitännäistoimenpiteiden määritelmä on ESR-asetuksen 2 artiklan 1 kohdan 9 alakohdassa. Liitännäistoimenpiteistä säädetään lisäksi mainitun asetuksen 19 artiklan 4 kohdassa ja ne määritellään tarkemmin Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ohjelma-asiakirjassa.

Vähävaraisten aineellisen avun hankkeiden kustannusten tukikelpoisuuteen sovellettaisiin tukikelpoisuusasetusta, kuten muihinkin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeisiin. Pykälässä olisi informatiivinen viittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka 12 §:ssä säädettäisiin vähävaraisten aineellisen avun hankkeisiin myönnettävän tuen hyväksyttävistä kustannuksista.

3 luku

Tukimenettely

9 §. Tukihakemus. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Säännös vastaisi pääosin aiempaa sääntelyä. Osasta tukihakemukseen tarvittavista tiedoista säädettäisiin rahoituslain 19 §:ssä.

Rahoituslain 19 §:ssä säädettäisiin tuen hakemisesta ennen hankkeen aloittamista ja tukihakemukseen liitettävistä tiedoista. Tätä sääntelyä täydennettäisiin asetuksen tässä pykälässä.

Tässä asetuksessa säädettäisiin tuen hakemista koskevia tarkentavia säännöksiä myös tukimuotokohtaisesti 4–6 luvussa. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden osalta tuen hakumenettelystä olisi säännöksiä myös rahoituslain 38 §:ssä.

Pykälässä säädettäisiin tukihakemuksessa annettavista tiedoista. Säännös ei olisi tyhjentävä. Tukihakemus on käsitteenä laaja ja tukihakemuksen sisältämät asiat voitaisiin esittää myös tukimuodosta ja sen hakutavasta riippuen hakemuksen liitteessä. Näin on tyypillisesti toimittu esimerkiksi Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman hankkeiden kansallista vastinrahoitusta koskevassa tukihakemuksessa. Interreg-ulkorajaohjelmassa on käytössä EU:n laajuisesti käytettävä sähköinen tietojärjestelmä, jossa haetaan yhtäaikaisesti sekä hankkeen Euroopan unionin rahoitusosuutta, että kansallista vastinrahoitusta, mutta myös mainitussa järjestelmässä täytettävässä tukihakemuksessa edellytetyt tiedot vastaavat pääasiallisesti pykälässä tarkoitettuja tietoja.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan tukihakemuksesta olisi käytävä ilmi tiedot hakijasta ja hakijan organisaatiosta sekä hankkeen yhteyshenkilöistä. Hankkeen yhteyshenkilö olisi hakemusasiaa tuen hakijan organisaatiossa hoitava henkilö.

Momentin 2 kohdan mukaan tukihakemuksesta olisi käytävä ilmi hankkeen nimi, kuvaus hankkeesta ja hankkeen toteuttamisaika. Rahoituslaissa ja tässä asetuksessa tarkoitettu hanke on aina ajallisesti rajattu kokonaisuus, jolle on asetettu tavoite tai päämäärä. Hankkeen tavoitteiden, resursoinnin ja toteuttamisajan olisi oltava realistisia suhteessa toisiinsa.

Momentin 3 kohdan mukaan tukihakemuksesta olisi käytävä ilmi hankkeen toteuttamiseen osallistuvat tahot, eri tahojen vastuu hankkeen toteuttamisessa ja rahoittamisessa sekä näihin liittyvät tarpeelliset sopimusjärjestelyt. Velvollisuudesta laatia sopimus kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa yhteishankkeessa säädetään rahoituslain 20 §:ssä. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ryhmähankkeen sopimuksesta säädetään mainitun lain 40 §:ssä. Sopimuksesta Interreg-ohjelman kansallisesta vastinrahoituksesta usean tuen saajan kesken säädetään mainitun lain 62 §:ssä.

Momentin 4 kohdan mukaan tukihakemuksessa olisi annettava perustelut sille, miksi hanke on tarpeen. Lisäksi tukihakemuksessa olisi annettava kuvaus hankkeen tavoitteista.

Momentin 5 kohdan mukaan tukihakemukseen olisi sisällytettävä kuvaus hankkeen suunnitelluista toimenpiteistä, tavoiteltavista tuloksista ja hankkeen vaikutuksista. Tarkoituksena on, että rahoittava viranomainen saa tukihakemuksen perusteella konkreettisen ja realistisen käsityksen siitä, minkälaiseen hankekokonaisuuteen tukea haetaan.

Momentin 6 kohdan mukaan tukihakemukseen olisi sisällytettävä hankkeen kustannusarvio. Hankkeen kustannukset olisi yleensä ilmoitettava kustannuslajeittain eriteltynä. Tuen hakija valitsisi tukihakemusta tehdessään hakuilmoituksessa- ja ohjeissa ilmoitetuista kustannusmalleista sen, minkä perusteella tuen hakija esittää hankkeesta aiheutuneet kustannukset korvattaviksi. Rahoittava viranomainen ratkaisee käytettävän kustannusmallin tukipäätöksessä. Kustannusarvio sisältäisi yleensä myös tiedon haettavan tuen määrästä euroina ja prosenttiosuutena. Kertakorvaushankkeessa tukikelpoisuusasetuksen 15 §:n 5 momentissa tarkoitettua vakioitua kertakorvausta käytettäessä hankkeen kustannusarviona pidettäisiin käytännössä hallintoviranomaisen kyseiselle vakioidulle kertakorvaukselle vahvistamaa määrää.

Momentin 7 kohdan mukaan tukihakemukseen olisi sisällytettävä hankkeen rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelman perusteella rahoittava viranomainen saa käsityksen siitä, mitä tahoja on mukana hankkeen rahoittamisessa ja minkälaisella rahallisella osuudella. Rahoitussuunnitelman ja kustannusarvion perusteella rahoittava viranomainen arvioi hankkeen toteuttamisedellytyksiä myös taloudellisten riskien näkökulmasta.

Momentin 8 mukaan tukihakemukseen olisi sisällytettävä kuvaus hankkeen tulosten hyödyntämisestä ja niistä tiedottamisesta. Hanketoiminnalla tavoitellaan tuloksia. Tuen saajan olisi kiinnitettävä huomiota hankkeen tulosten todentamiseen, dokumentointiin ja arviointiin ja niistä tiedottamiseen. Hankkeen toteuttamisen ja tulosten seurannan suunnittelu on keskeinen osa hankkeen valmistelua.

Momentin 9 kohdan mukaan tukihakemukseen olisi sisällytettävä selvitys siitä, miten hankkeen valmistelussa on otettu huomioon hankkeen kannalta merkityksellisten muiden hankkeiden tulokset. Tukihakemuksesta olisi siten käytävä ilmi hankkeen yhteys mahdollisiin aiempiin hankkeen kannalta merkityksellisiin muihin hankkeisiin. Tukihakemuksesta olisi käytävä ilmi myös hankkeen yhteys mahdollisiin muista rahoituslähteistä rahoitettuihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin.

Momentin 10 kohdan mukaan tukihakemukseen olisi sisällytettävä selvitys hankkeeseen saadusta tai haetusta muusta rahoituksesta. Tarkoitus on varmistaa, että päällekkäistä rahoitusta ei myönnetä.

Momentin 11 kohdan mukaan tukihakemukseen olisi sisällytettävä kuvaus hankkeen toiminnan jatkuvuudesta varsinaisen toteuttamisajan jälkeen, jollei jatkuvuudesta huolehtiminen ole toiminnan luonteen vuoksi tarpeellista. Rahoituslain 7 §:n 2 momentissa säädetään, että tuen saajalla tulee olla riittävät taloudelliset ja muut edellytykset hankkeen toteuttamiseksi ja riittävät edellytykset toiminnan jatkuvuudesta huolehtimiseksi hankkeen päättymisen jälkeen, jollei jatkuvuudesta huolehtiminen ole toiminnan luonteen vuoksi tarpeellista.

Momentin 12 kohdan mukaan tukihakemukseen olisi sisällytettävä muut rahoittavan viranomaisen edellyttämät tuen hakemiseen liittyvät tarpeelliset tiedot.

Pykälän 2 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, muun tuen hakijan kuin julkisoikeudellisen yhteisön olisi rahoittavan viranomaisen pyynnöstä annettava tarpeelliset selvitykset hakijan taloudellisesta asemasta, jollei rahoittava viranomainen saa tietoja suoraan teknisen rajapinnan avulla tai muuten sähköisesti luotettavalla tavalla.

Rahoituslain 7 §:n mukaan tuen saajalla on oltava riittävät taloudelliset ja muut edellytykset hankkeen toteuttamiseksi. Rahoituslain 8 §:n mukaan tukea ei myönnetä, jos tuen hakija on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai hakijalla on olennaisia maksuhäiriöitä, ellei rahoittava viranomainen erityisestä syystä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

Viranomainen arvioisi tapauskohtaisesti, mitkä tiedot hakijan taloudellisesta asemasta ovat riittäviä tuen myöntämisen edellytysten arvioimiseksi ja pyytäisi ne tuen saajalta tarvittaessa hakemuksen yhteydessä tai erikseen. Kun tukihakemus tehdään ja hallinnoidaan tietojärjestelmässä, voitaisiin nämä tiedot saada myös teknisen rajapinnan kautta suoraan esimerkiksi verottajan tietojärjestelmästä. Rahoittavalla viranomaisella olisi kuitenkin aina oikeus pyytää tuen hakijalta tietoja hakijan taloudellisesta asemasta siinä tapauksessa, että tietojärjestelmäyhteyttä ei ole käytettävissä.

10 §. Tukipäätös. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Tukipäätöksestä ja siihen otettavista ehdoista säädetään rahoituslain 20 §:ssä sen lisäksi, mitä valtionavustuslain 11 §:ssä säädetään.

Kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden osalta tukipäätöksestä säädetään lisäksi tätä pykälää täydentävästi 19 §:ssä. Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätöksestä säädetään lisäksi tätä pykälää täydentävästi 33 §:ssä.

Aiempaan sääntelyyn nähden pykälän muotoilussa otettaisiin huomioon valtionavustuslain 11 §:n yleiset säännökset eikä niitä enää toistettaisi tässä pykälässä. Lisäksi selvää olisi, että rahoittavan viranomaisen olisi aina noudatettava toiminnassaan hallinto-oikeudellisia yleislakeja, mikä tarkoittaa esimerkiksi muutoksenhaku-säännösten edellyttämän oikaisuvaatimusosoituksen sisällyttämistä päätökseen, eikä tästä erikseen säädetäisi tässä pykälässä.

Aiemmassa sääntelyssä hankkeiden enimmäistoteuttamisajaksi oli säädetty kolme vuotta, johon kuitenkin on voinut hakea jatkoa perustellusta syystä. Nyt yleisestä hankkeiden enimmäistoteuttamisaikaa koskevasta säännöksestä ehdotetaan luovuttavaksi. Hankkeiden enimmäistoteuttamisaikaa koskeva säännös säilyisi kuitenkin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa, mistä säädettäisiin tämän asetuksen 19 §:ssä.

Hankkeiden keskimääräinen toteuttamisaika on EU:n alue- ja rakennepolitiikan osalta ohjelmakaudella 2014–2020 ollut 3 vuotta 4 kuukautta, mikä tarkoittaa, että huomattavalle osalle hankkeita on tehty muutoshakemus ja jatkopäätös. Jatkoaikakäsittely on lisännyt tuen saajan ja välittävän toimielimen hallinnollista taakkaa varsin paljon suhteessa toteutuneeseen jatkoaikaan ja hankkeiden kokonaistoteuttamisaikaan. Ohjelmakauden 2021–2027 hankkeissa painottuu tavoitteellisuus ja tuloksellisuus, minkä arvioidaan jäntevöittävän hanketoteutusta ja hankkeen toteuttamisaikaa ilman, että enimmäistoteuttamisajasta säädettäisiin erikseen. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävä toimielin voisi kuitenkin julkaistavassa hakuilmoituksessa ilmoittaa hankkeiden enimmäistoteuttamisajan. Takarajan EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaville hankkeille asettaa joka tapauksessa ohjelmakauden päätyminen.

Pykälän 1 ja 2 momentissa viitatus valtionavustuslain 11 §:n 2 momentin mukaan päätöksestä tulee käydä ilmi ainakin valtionavustuksen saaja, käyttötarkoitus ja määrä tai laskentaperuste. Tuen saajasta olisi ilmoitettava organisaation nimi ja y-tunnus. Jos tuen saajia olisi useita, kuten esimerkiksi yhteishankkeissa tai ryhmähankkeessa, olisi päätöksessä mainittava kaikkien tuen saajien nimet. Mainitun lain 11 §:n 3 momentin mukaan valtionavustuspäätökseen voidaan ottaa 7 §:n 1 momentissa säädettyjen seikkojen toteutumisen varmistamiseksi välttämättömiä valtionavustuksen käyttämistä koskevia ehtoja ja rajoituksia. Tukipäätökseen voitaisiin siten ottaa tarvittaessa myös hankekohtaisia erityisehtoja.

Mainitun lain 11 §:n 4 momentissa säädetään, että tukipäätöksestä tulee käydä ilmi valtionavustuksen asianmukaisen käyttämisen sekä valtionavustuksen saajan oikeuksien ja velvollisuuksien selkeyden edellyttämällä tavalla hankkeen hyväksyttävät kustannukset, valtionavustuksen enimmäismäärä hankkeesta aiheutuvista kokonaiskustannuksista, tulojen vaikutuksesta valtionavustuksen määrään ja käyttöön sekä avustuksen käyttöaika sekä mainitun lain 13 §:n 2–4 momentissa tarkoitettavat ehdot ja rajoitukset, saajan velvollisuus antaa selvitys valtionavustuksen käyttämisestä ja selvityksen ajankohta sekä muut valtionavustuksen myöntämisen ja maksamisen sekä käytön valvonnan perusteet. Käytön valvonnalla tarkoitetaan valtionavustuslaissa tuen maksamisen keskeyttämistä, maksamisen lopettamista ja tuen takaisinperintää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että tukipäätöksestä on käytävä ilmi hanke, johon tuki myönnetään. Hankkeen tietoja olisivat esimerkiksi hankkeen nimi ja tukimuoto. Lisäksi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavaa hanketta koskevasta päätöksestä sekä Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallista vastinrahoitusta koskevasta päätöksestä olisi aina käytävä ilmi hankkeen yhteys ohjelmaan. Edelleen 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin siitä, että tukipäätöksestä olisi käytävä ilmi hankkeen toteuttamisaika.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan tukipäätöksestä olisi käytävä ilmi hyväksytyjen kustannusten jakautuminen eri kustannuslajeihin, ellei se olisi ilmeisen tarpeetonta. Tämän asetuksen 23 §:ssä tarkoitettussa ja tukikelpoisuusasetuksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa sekä Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen hyväksymässä kertakorvaushankkeessa ei määriteltäisi kustannuslajeja tukipäätöksessä, vaan kustannusten korvaaminen perustuisi tukipäätöksen mukaisen tuotoksen, esimerkiksi julkaisun tai koulutuksen, toteutukseen ja tälle tuotokselle tukipäätöksessä vahvistettuun kertakorvaukseen määrään.

Momentin 3 kohdan mukaan vähämerkityksisenä tukena (de minimis -tuki) myönnettävä tuki olisi kohdennettava tukipäätöksessä erikseen kullekin tuen saajalle ja hankkeeseen hyödynsaajana osallistuvalla taloudellista toimintaa harjoittavalla yksiköllä eli yrityksellä.

Silloin kun tukea kohdennetaan hankkeen toimenpiteisiin hyödynsaajina osallistuville taloudellista toimintaa harjoittaville yksikölle vähämerkityksisenä tukena, otettaisiin hanketta koskevaan tukipäätökseen hyödynsaajien osalta esimerkiksi yksikön nimi, tukitoimenpiteen nimi, tukitoimenpiteen markkinahinta, yksikön maksuosuus ja yksikölle myönnetyn vähämerkityksisen tuen määrä.

Vähämerkityksisen tuen myöntämispäivämäärä olisi hankkeen tukipäätöksen päivämäärä. Jos kaikki hyödynsaajat eivät olisi tiedossa yhtäaikaaisesti hankkeen tukipäätöksen tekopäivänä, olisi rahoittavan viranomaisen otettava edellä tarkoitetut hyödynsaajille kohdennettavaa vähämerkityksistä tukea koskevat tiedot muutospäätökseen. Tuen saajan olisi aina ilmoitettava vähämerkityksistä tukea saavalle hankkeen toimenpiteisiin hyödynsaajana osallistuneelle taloudellista toimintaa harjoittavalle yksikölle sille tukipäätöksessä kohdennettu vähämerkityksisen tuen määrä. Tuen saajan on säilytettävä hyödynsaajille toimitetut ilmoitukset rahoituslain ja tukipäätöksen ehtojen mukaisesti.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa välittävän toimielimen olisi tallennettava vähämerkityksistä tukea koskevat tiedot EURA 2021 -järjestelmään, josta tiedot tallentuvat myös tukea saaneen yrityksen tietoihin yrityspalvelujen asiakastietojärjestelmästä annetun lain (293/2017) 4 §:n mukaiseen asiakastietojärjestelmään.

Momentin 4 kohdan mukaan tukipäätöksestä olisi käytävä ilmi tuen maksamisessa noudatettava menettely. Tukipäätös voisi sisältää ehtoja myös käytettävistä lomakkeista tai muista tuen maksamisen kannalta merkityksellisistä seikoista. Tukipäätökseen voitaisiin myös ottaa ehtoja ennakon kuittaamisessa noudatettavasta menettelystä, josta säädetään 14 §:ssä.

Momentin 5 kohdan mukaan tukipäätökseen olisi otettava ehdot hankinnoissa noudatettavasta menettelystä siltä osin kuin hankkeen kustannukset korvataan tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Tukipäätökseen olisi otettava ehdot hankinnoissa noudatettavasta menettelystä, jos hankkeen kustannuksia korvataan joko kokonaan tai osin tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Tukipäätöksestä olisi käytävä ilmi etenkin kansallisen kynnysarvon alittavien hankintojen tekemisessä noudatettava menettely. Tukikelpoisuusasetuksen 18 §:n hankintoja koskevaa säännöstä sovelletaan myös kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin tämän asetuksen 25 §:n viittaussäännöksen perusteella.

Pykälän 2 momentin mukaan tukipäätökseen voitaisiin ottaa ehto, jossa määrätään tuen maksamista koskevien hakemusten lukumäärästä ja asetetaan tuen maksamisen hakemiselle määräaika. Määräajan asettaminen olisi tarpeen esimerkiksi kokonaiskustannuksiltaan suurissa hankkeissa riskienhallinnan näkökulmasta. Määräajan asettamisella voitaisiin myös edesauttaa viranomaisen oman työn tasaista jakautumista ja siten tuen maksamisen sujuvuutta. Tuen maksamisen hakemiselle asetettavaa määräaika harkittaessa olisi otettava huomioon esimerkiksi hankkeen toteuttamisaika, hankkeen luonne, hankkeen kokonaiskustannukset sekä hankkeesta ja tuen saajasta tehty riskiarvio. Yli vuoden kestävässä hankkeissa tukipäätöksessä voisi edellyttää tuen maksamisen hakemista kuuden kuukauden välein tai useammin. Toteuttamisajaltaan lyhyissä hankkeissa olisi mahdollista hakea tuen maksamista vain hankkeen lopussa yhdellä kertaa.

Siltä osin kuin hankkeesta aiheutuvia kustannuksia korvataan tuen saajalle tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen, tuen maksamisen hakeminen edellyttää sitä, että hankkeen kirjanpito on suljettu, joten tuen maksamisen hakeminen olisi vain harvoin mahdollista alle kahden kuukauden välein.

Siltä osin kuin hankkeesta aiheutuvia kustannuksia korvataan tuen saajalle yksinkertaistettuihin kustannusmalteihin perustuen, noudatetaan niitä koskevia edellytyksiä tuen maksamista haettaessa. Esimerkiksi kertakorvaushankkeissa tuen maksaminen perustuu tukipäätöksessä tuen maksamisen perusteeksi määritellyn tuotoksen toteutumisen todentamiseen.

Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen maksamisen hakeminen ja maksaminen noudattavat käytännössä hallintoviranomaisen määrittämää aikataulua.

Edelleen pykälän 2 momentissa olisi informatiivinen säännös, jonka mukaan tuen viimeisen erän maksamisen hakemista koskevasta määräajasta säädetään rahoituslain 28 §:ssä. Mainitun rahoituslain pykälän mukaan määräaika tuen viimeisen erän maksamisen hakemiselle olisi kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa neljä kuukautta hankkeen päättymisestä, eikä siitä voisi poiketa tukipäätöksessä. Mainitun rahoituslain pykälän 2 ja 3 momentissa säädetään tilanteista, joissa rahoittava viranomainen voi hyväksyä myös neljän kuukauden jälkeen saapuneen tuen maksamista koskevan hakemuksen. Mainittua rahoituslain pykälää ei rahoituslain 64 §:n 1 momentin mukaan sovelleta Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisen hakemiseen.

11 §. Muutoshakemus. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Muutoshakemuksesta säädetään lisäksi rahoituslain 22 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan muutoshakemukseen tai sen liitteeseen on sisällytettävä tarpeellisin osin 9 §:ssä tarkoitettut tiedot. Käytännössä tämä tarkoittaisi, että tuen saajan olisi toimitettava muutoshakemuksessaan erityisesti sellaiset uudet tiedot, jotka muuttuisivat aikaisempaan tukipäätökseen nähden. Jos hankkeelle olisi tehty aiempia muutospäätöksiä, olisi toimitettavia tietoja ja liitteitä arvioitava viimeisimpään tukipäätökseen ja tarvittaessa myös alkuperäiseen tukipäätökseen nähden.

Muutosta voi hakea hankesuunnitelman eri osioihin. Tyypillinen muutoshakemuksen peruste on hankkeen toteuttamisen edetessä tehty havainto siitä, että hankkeen tiettyyn kustannuslajiin tukipäätöksellä hyväksytyt kustannukset tulevat ylittymään ja samalla toiseen kustannuslajiin hyväksytyt kustannukset toteutuvat suunniteltua pienempänä. Muutoshakemuksen perusteena voisi olla myös hankkeen kustannusarvion pienentäminen tilanteissa, joissa hankesuunnitelman mukaisista toimenpiteistä joudutaan joiltain osin luopumaan ja toteutus supistuisi joiltain osin tukipäätökseen nähden. Muutoshakemusta ei sen sijaan tarvitsisi tehdä esimerkiksi, jos monivuotisessa hankkeessa eri kustannusten jakautuminen muuttuisi tukihakemuksessa esitetystä eri vuosille suunnitellusta jakautumisesta. Interreg-ohjelmissa ja Interreg-ulkorajaohjelmissa kunkin ohjelman hallintoviranomainen määrittelee tilanteet, joissa muutoshakemusta vaaditaan. Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen osalta noudatetaan kunkin ohjelman sääntöjä.

Kun tuki haetaan ja myönnetään EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista, se hallinnoidaan EURA 2021 -tietojärjestelmässä, ja järjestelmä tukee hakemuksen tekemistä. Järjestelmässä uusin tukipäätös sisältäisi aina sellaiset edellisten päätösten tiedot ja esimerkiksi erityisehdot, jotka tuen saajan on otettava huomioon. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden osalta EURA 2021 -järjestelmässä tuen saaja voisi laittaa muutoshakemuksen vireille ilman, että viranomainen esimerkiksi avaisi hakemuksen tuen saajan käsiteltäväksi. Ohjelmakaudella 2014–2020 tuen saajan on tullut pyytää viranomaista avaamaan hakemus muutoshakemuksen tekemistä varten, mikä on koettu hallinnollisesti raskaaksi menettelyksi.

Tämän asetuksen 23 §:n ja tukikelpoisuusasetuksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kertakorvaushankkeen muutoshakemus ja muutospäätös voisi koskea vain hankkeen toteuttamisaikaa. Mahdollisista muutoksista Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman kertakorvaushankkeessa päättää kunkin ohjelman hallintoviranomainen.

12 §. Muutospäätös. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Muutospäätöksestä säädetään lisäksi rahoituslain 23 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan muutospäätökseen olisi otettava 10 §:ssä tarkoitettut tukipäätöksen ehdot tarpeellisin osin. Muutospäätökseen olisi otettava erityisesti sellaiset uudet tiedot, jotka muuttuisivat aikaisempaan tukipäätökseen nähden. Jos hankkeella olisi jo useita muutospäätöksiä, olisi muutospäätöksestä käytävä ilmi tarkasti, mihin päätökseen tai niissä oleviin ehtoihin nähden hanke on muuttunut.

Pykälän 2 momentin mukaan muutospäätöksestä olisi käytävä ilmi, miltä osin hanke muuttuu muutospäätöstä edeltävään tukipäätökseen nähden ja mistä päivästä alkaen muuttuneesta hankkeesta johtuvat kustannukset ovat tukikelpoisia. EURA 2021 -järjestelmässä hallinnoitavien EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden osalta muutospäätös korvaisi aina aikaisemman hankkeen tukipäätöksen kokonaan ja hankkeelle aiemmin mahdollisesti asetetut erityisehdot näkyisivät aina uusimmassa hankkeen muutospäätöksessä. Muissa rahoituslain mukaisissa tukimuodoissa muutospäätös tehdään yleensä alkuperäistä tukipäätöstä tai rahoittavan viranomaisen käytössä olevaa vakimuotoista päätöspohjaa hyödyntäen. Muutospäätöksestä olisi käytävä selkeästi ilmi, miltä osin esimerkiksi hankkeen kustannusarvio tai rahoitussuunnitelma on muuttunut, mitkä kustannuserät ovat tukikelpoisia muutoshakemuksen vireille tulosta tai tätä myöhemmästä muutospäätöksessä mainitusta ajankohdasta alkaen tai mistä alkaen hankkeen rahoitusosuudet ovat muuttuneet.

Tämän asetuksen 23 §:n ja tukikelpoisuusasetuksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun kertakorvaushankkeen muutoshakemus ja muutospäätös voisi koskea vain hankkeen toteuttamisaikaa. Mahdollisista muutoksista Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman kertakorvaushankkeessa päättää kunkin ohjelman hallintoviranomainen.

13 §. Eräät tuen saajan velvollisuudet. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Rahoituslain 24 ja 25 §:ssä säädetään eräistä tukeen liittyvistä erityisistä tuen saajalle asetettavista ehdoista ja velvollisuuksista. Laissa säädetään tuen saajalle velvollisuudet tuen kohteena olevan omaisuuden käyttöajasta, hankinnoista, seurannasta ja kirjanpitoaineiston säilyttämisestä. Lisäksi laissa säädetään tuen saajan velvollisuudesta avustaa tarkastuksissa.

Pykälän 1 momentin mukaan tuen saajalla on velvollisuus pitää hankkeesta erillistä kirjanpitoa, josta ilmenee hankkeen tulot ja muiden rahoitusosuuksien kuin tuen saajan omarahoituksen kertyminen. Kirjanpitoaineistosta olisi käytävä ilmi ainakin maksua koskeva päivämäärä, maksaja, maksun saaja ja maksun syy.

Edelleen 1 momentin mukaan tuen saajan olisi pidettävä erillistä kirjanpitoa hankkeen kustannuksista siltä osin kuin tuki on myönnetty tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen.

Tämän asetuksen 23 §:n ja tukikelpoisuusasetuksen 2 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun kertakorvaushankkeen rahoitusosuuksien todentamisesta säädetään tukikelpoisuusasetuksen 14 §:ssä. Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen hyväksymässä kertakorvaushankkeessa todentamisen tavasta päättää kunkin ohjelman hallintoviranomainen.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos hankkeen kirjanpito sisältyy tuen saajan kirjanpitolain (1336/1997) tai valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 2 luvun mukaiseen kirjanpitoon, tuen saajan on pidettävä hankkeesta erillistä hyvän kirjanpitotavan mukaista kirjanpitoa niin, että hankkeen kirjanpito on vaikeuksitta todettavissa ja erotettavissa muusta kirjanpidosta. Sääntelyä täydennettäisiin aiempaan nähden siten, että siinä huomioitaisiin valtion talousarviolain mukaisesti kirjanpitoa pitävät tuen saajat. Tällaisia ovat esimerkiksi valtion laitokset. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden osalta kirjanpitoa koskeva vaatimus perustuu yleisasetuksen 74 artiklan 1 kohdan a alakohtaan.

Hankkeen kirjanpidossa olisi aina noudatettava hyvää kirjanpitotapaa. Jos hankkeen kirjanpito sisältyy tuen saajan muuhun kirjanpitoon, olisi hankkeesta pidettävä erillistä kirjanpitoa niin, että hankkeen kirjanpito on vaikeuksitta todettavissa ja erotettavissa muusta kirjanpidosta. Hankkeen kirjanpitoa voitaisiin pitää esimerkiksi kirjanpitolain (1336/1997) 2 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisesti pääkirjanpidon osakirjanpitoa. Pääkirjanpidolla tarkoitetaan sitä kirjanpitojärjestelmän ylimmän tason osaa, jonka kirjauksista johdetaan tilinpäätös, ja johon tuodaan yhdistelmäkirjauksina tietoja mahdollisista osakirjanpidoista. Hyvän kirjanpitotavan noudattaminen on tärkeää tuen maksamisen kannalta sekä hankkeiden hallinnollisten tarkastusten ja tarkastusviranomaisen tai muun ulkopuolisen tarkastajan tarkastustoiminnan toteuttamiseksi.

14 §. Ennakko. Säännöksellä tarkennettaisiin rahoituslain 29 §:n 2 momentin säännöstä ennakkosta. Maksetun ennakon kuittaamista koskevia säännöksiä täsmennettäisiin aiempaan sääntelyyn nähden. Säännös ennakon määrästä ja sen kuittamisesta koskisi kaikkia muita rahoituslain mukaisia tukimuotoja, mutta Interreg-ulko-rajaohjelman hankkeiden kansallisen vastinrahoituksen osalta ennakon kuittamisessa noudatettavasta menettelystä säädettäisiin erikseen tämän asetuksen 37 §:ssä.

Tuesta maksettava ennakko voi olla merkityksellinen esimerkiksi pienten toimijoiden mahdollisuudelle toteuttaa hankkeita. Ennakkoa voidaan maksaa vain kerran. Ennakko on tuen ensimmäinen maksuerä. Rahoituslaissa säädetään, että julkisoikeudelliselle yhteisölle ei makseta ennakkoa, jollei siihen ole erityistä syytä.

Pykälän 1 momentin mukaan ennakon määrä voisi olla enintään 30 prosenttia tukipäätöksellä myönnetyn tuen määrästä. Ennakon enimmäismäärä vastaisi aiempaa sääntelyä. Kyse olisi ennakon enimmäisosuudesta ja rahoittavalla viranomaisella olisi harkintavalta myöntää myös mainittua osuutta vähäisempi osuus ennakkoa. Tuen hakija voi hakea ennakkoa tukihakemuksessa. Ennakon määrää harkitessaan rahoittavan viranomaisen olisi otettava huomioon muun muassa hankkeen toteuttamisaika, hankkeen laajuus sekä tuen saajan kokemus hankkeiden toteuttamisesta, rahoittavan viranomaisen kokemukset tuen saajan toiminnasta aiempien hankkeiden yhteydessä ja hankkeen riskiarviointi. Rahoittavan viranomaisen olisi arvioitava sen riskin toteutumisen todennäköisyyttä, että hanke toteutuu kokonaiskustannuksiltaan hankesuunnitelmaa pienempänä. Tällaisessa tilanteessa voisi 2 momentissa tarkoitettu ennakon kuittaminen vaikeutua. Arvioinnilla olisi pyrittävä välttämään tilanteet, joissa ennakkoa jouduttaisiin perimään takaisin jatkotoimenpideprosessissa.

Pykälän 2 ja 3 momentissa säädettäisiin ennakon kuittamisessa noudatettavasta menettelystä. Säännös olisi aiempaan sääntelyyn nähden uusi. Pykälän 2 momentin mukaan tuen saajalle maksettu ennakko kuitattaisiin siten, että jokaisesta tuen saajalle tuen maksamista koskevalla päätöksellä maksettavasta määrästä vähennettäisiin 30 prosenttia siihen saakka, kunnes ennakkona maksettu summa olisi kokonaan kuitattu. Kyse olisi kuitattavasta vähimmäismäärästä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin lisäksi mahdollisuudesta kuitata 2 momentissa tarkoitettua suurempi osuus maksettavasta tuesta, jos siitä on määrätty tukipäätöksessä tai jos tuen saaja pyytää suurempaa kuittausta. Jos ennakkoa olisi jäljellä vielä siinä vaiheessa, kun toimivaltainen viranomainen käsittelee hankkeen viimeistä tuen maksamista koskevaa hakemusta, olisi tuen maksamista koskevassa päätöksessä kuitattava kokonaisuudessaan jäljellä oleva osuus maksetusta ennakkosta.

15 §. Tuen maksamisen hakeminen. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Tuen maksamisen hakemista koskevia säännöksiä täsmennettäisiin aiempaan sääntelyyn nähden.

Valtionavustuslain 12 §:ssä säädetään, että valtionavustus maksetaan valtionavustuksen saajalle yhtenä tai useampana eränä kustannusten ajoittumisen perusteella. Tämän asetuksen tukipäätöstä koskevassa 10 §:ssä säädetään mahdollisuudesta ottaa tukipäätökseen ehtoja tuen maksamisessa noudatettavasta menettelystä ja maksamista koskevien hakemusten määrästä ja määräajoista. Jos tukipäätöksessä olisi myönnetty rahoituslain 29 §:n 2 momentin mukaisesti ennakkoa, olisi ennakkomaksupäätös tuen ensimmäinen maksuerä.

Pykälän 1 momentin mukaan tuen maksamista koskevassa hakemuksessa, ennakkoa koskevaa hakemusta lukuun ottamatta, olisi esitettävä selvitys hankkeen etenemisestä ja hankkeen toteutuneesta muusta kuin tuen saajan omarahoitusosuuteen kuuluvasta rahoituksesta. Tuen saajan olisi annettava selvitys jokaisen tuen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä kyseiseen maksatuskauteen kohdistuvasta toteutuneesta muusta kuin tuen saajan omarahoitusosuuteen kuuluvasta rahoituksesta. Momentissa tarkoitettua selvitystä ei edellytetäisi ennakkoa koskevaa tuen maksamista haettaessa.

Edelleen 1 momentissa säädettäisiin siitä, että tuen viimeisen erän maksamista koskevassa hakemuksessa olisi esitettävä hyväksyttävä selvitys hankkeen toteuttamisesta ja saavutetuista tuloksista. Tämä tarkoittaisi käytännössä hankkeen loppuraportin toimittamista rahoittavalle viranomaiselle. Rahoittavan viranomaisen olisi kä-

siteltävä loppuraportti. Rahoittava viranomaisena voisi ennen loppuraportin hyväksymistä pyytää sen täydentämistä. Lisäksi hankkeen viimeisessä tuen maksamista koskevassa hakemuksessa olisi esitettävä hyväksyttävä selvitys hankkeen tuloista sekä tehdystä hankkeen tilintarkastuksesta, jos sitä on edellytetty hankkeen tukipäätöksessä.

Tuen maksamisen edellytyksenä esitettävät selvitykset poikkeaisivat toisistaan riippuen siitä, mitä kustannusmallia hankkeeseen tukipäätöksen mukaan sovelletaan. Pykälän 2 momentti koskisi tuen saajan selvitystä hankkeen niistä kustannuksista, joiden kustannusmallina on osin tai kokonaan tosiasialliset kustannukset. Momentin mukaan tuen maksamista koskevaan hakemukseen olisi liitettävä erittelyt hankkeesta aiheutuneista tukikelpoisista kustannuksista siltä osin kuin tuki on myönnetty tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Erittelystä on käytävä ilmi kustannusten yhteys hankkeen kirjanpitoon.

Pykälän 3 momentin mukaan, jos tuki on myönnetty yksinkertaistetun kustannusmallin mukaisena tukena, tuen maksamisen edellytykset on todennettava tuen maksamista koskevassa hakemuksessa tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Yksinkertaistettuihin kustannusmalleihin, eli yksikkökustannuksiin, kertakorvaukseen ja prosenttimääräiseen korvaukseen (flat rate) perustuvassa tuessa merkityksellistä olisi tukipäätöksessä määritelty tuen maksamisen edellytysten todentamistapa ja todentamistapaa koskevat tukipäätöksen ehdot. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden osalta yksinkertaistetuilla kustannusmalleilla korvattavien kustannusten todentamisen tavoista säädettäisiin tukikelpoisuusasetuksen 2 luvussa. Myös kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin sovellettaisiin tämän asetuksen 4 luvussa olevan viittauksen perusteella samoja tukikelpoisuusasetuksen säännöksiä.

16 §. Tuen maksaminen. Pykälää sovellettaisiin kaikkiin rahoituslain mukaisiin tukimuotoihin. Tuen maksamista koskevia säännöksiä täsmennettäisiin aiempaan sääntelyyn nähden.

Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisesta säädetään lisäksi tätä pykälää täydentävästi 36 §:ssä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että tuki maksetaan ennakkoa lukuun ottamatta tukipäätöksessä hyväksytyyn kustannusmalliin perustuviin tuen maksamista koskevassa päätöksessä tukikelpoiksi hyväksytyihin kustannuksiin perustuen.

Esimerkiksi kertakorvaushankkeessa tukipäätöksessä määritellään tuen maksamisen perusteena oleva tuotos tai tuotokset ja kunkin tuotoksen toteutumisen perusteella hyväksyttävä kertakorvauksen määrä. Tuen maksaminen perustuisi tällöin tukipäätöksessä määritellyn tuotoksen todentamiseen ja sille ennalta tukipäätöksessä hyväksytyyn kertakorvauksen määrään, eikä esimerkiksi tuen saajalle tuotoksen toteuttamisesta aiheutuneisiin tosiasiallisiin kustannuksiin.

Koska ennakko maksettaisiin rahoituslain 29 §:n mukaisesti tuen ensimmäisenä eränä ennen kustannusten syntymistä, ennakon maksaminen ei voisi perustua hankkeen jo syntyneiden kustannusten tukikelpoisuuden tarkastamiseen.

Pykälän 2 momentin mukaan tuen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on esittänyt tarvittavat selvitykset ja todentanut kustannukset tuen maksamista koskevassa hakemuksessa 15 §:ssä tarkoitetulla ja tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Tukipäätökseen voitaisiin ottaa ehtoja tuen maksamisen perusteeksi esitettävistä seikoista kaikissa rahoituslaissa tarkoitetuissa tukimuodoissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin hankkeen tulojen vaikutuksesta tuen maksamiseen. Momentin mukaan maksettavan tuen määrää laskettaessa on hyväksyttävistä kustannuksista vähennettävä hankkeen toteuttamisaikana tuottamat ja viimeistään viimeisen tuen maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä saadut tulot, jollei vähämerkityksistä tukea tai valtiontukea koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu. Hankkeen tulojen käsite määriteltäisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden osalta tukikelpoisuusasetuksen 4 §:ssä, jota sovellettaisiin myös 21 §:n viittaussäännöksen mukaan kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden tuloihin.

17 §. Ohjausryhmä. Pykälässä säädettäisiin rahoituslain 26 §:ää tarkempia säännöksiä ohjausryhmästä. Säännöstä täsmennettäisiin aiempaan sääntelyyn nähden.

Ohjausryhmää koskevaa lain ja asetuksen pykälää sovellettaisiin vain, jos hankkeelle on tukipäätöksessä edellytetty asetettavaksi ohjausryhmä. Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman hankkeelle asetetaan ohjausryhmä ohjelman ja Euroopan aluekehitysrahastosta ja ulkoisista rahoitusvälineistä tuettavaa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta (Interreg) koskevista erityissäännöksistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1059, jäljempänä *Interreg-asetus*, säännösten mukaisesti. Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallista vastinrahoitusta varten ei pääsääntöisesti aseteta erillistä ohjausryhmää. Myöskään kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa pienissä hankkeissa ei yleensä aseteta ohjausryhmää.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ohjausryhmän tehtävistä. Aiempaan sääntelyyn nähden hankkeen ohjausryhmän tehtäviä tarkennettaisiin siten, että hankesuunnitelman toteutumisen yleisen seurannan lisäksi ohjausryhmän tehtäväksi säädettäisiin hankkeen rahoituksen ja kustannusten toteutumisen seuranta. Ohjausryhmän työssä olisi noudatettava hyvää hallintotapaa ja hallinto-oikeudellisia yleisperiaatteita esimerkiksi esteellisyydestä, asioiden kirjaamisesta pöytäkirjaan tai muistioon ja näiden asiakirjojen tarkastamisesta ja hyväksymisestä. Ohjausryhmä käsitelisi aiempaan tapaan etukäteen tuen saajan esittämät muutostarpeet hankkeeseen tai esimerkiksi hankkeen kustannusarvioon. Kiireellisissä muutostilanteissa tuen saajan olisi mahdollista laittaa muutoshakemus vireille ja saattaa asia tämän jälkeen käsiteltäväksi ohjausryhmässä mahdollisimman pian. Jos muutoshakemus koskisi esimerkiksi kustannusarvion muutoksia, on muutoshakemuksen vireilletulopäivä merkityksellinen kustannusten tukikelpoisuuden näkökulmasta. Kuitenkin pääsääntöisesti hankkeen muutostarpeet olisi käsiteltävä ohjausryhmässä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ohjausryhmän kokoonpanolle asetettavista vaatimuksista. Ohjausryhmässä olisi oltava hankkeen kokoon ja luonteeseen nähden sopiva määrä jäseniä ja pysyviä asiantuntijoita. Ohjausryhmässä olisi siten oltava jäseniä ja pysyviä asiantuntijoita sekä tuensaajaorganisaatiosta että sen ulkopuolelta, kuten aiemminkin. Jäsenten ja pysyvien asiantuntijoiden olisi asiantuntemuksellaan kyettävä tukemaan hankkeen toteuttamista. Tuen saaja nimeäisi ohjausryhmän jäsenet. Jäseniltä olisi edellytettävä riittävää sitoutumista ohjausryhmätyöhön.

4 luku

Kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden toimeenpanoa ja kustannusten tukikelpoisuutta koskevat erityissäännökset

18 §. Tuen hakeminen kansallisista alueiden kehittämisen varoista. Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälän 1 momentissa todettaisiin pääsääntö, jonka mukaan kansallisista alueiden kehittämisen varoista myönnettäviä tukia voisi hakea jatkuvasti. Rahoittavalla viranomaisella on kuitenkin myös mahdollisuus päättää hakuajan asettamisesta.

Pykälän 2 momentin mukaan rahoittavan viranomaisen olisi aina julkaistava hakuilmoitus. Hakuilmoituksesta olisi tiedotettava riittävän laajasti avoimuuden periaatteen mukaisesti. Käytännössä hakuilmoituksen julkaisemista koskevan vaatimuksen täyttäisi jatkuvasti haettavan tuen osalta se, että viranomaisen internetsivulla olisi tiedot haettavasta tuesta, sen jatkuvan haun luonteesta, valintamenettelystä ja tuen myöntämisen edellytyksistä ja ehdoista. Internetsivujen kautta voisi olla saatavissa hakulomake ja hakemista koskevia ohjeita. Esimerkiksi valintaperusteet ja ohjeet tuen hakemiseksi tulisi olla ilmaistu selkeästi viranomaisen internetsivuilla.

Hakuilmoituksessa olisi syytä kuvata haussa käytettävissä olevat kustannusmallit. Käytännössä tuen hakija esittäisi tiettyjä kustannusmalleja hankkeen kustannusarviossa, joka liitetään tukihakemukseen. Rahoittava viranomaisena päättäisi 20 §:ssä tarkoitetulla tavalla tukipäätöksessä hankkeessa käytettävistä kustannusmalleista.

19 §. Kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavan hankkeen tukipäätös. Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälässä säädettäisiin kansallisten alueiden kehittämisen varoista tuettavan hankkeen enimmäiskestoksi kolme vuotta. Tämä vastaisi voimassa olevaa rahoitusasetuksen 20 §:n 3 momenttia. Tuettavan toiminnan tulee olla ajallisesti rajattu, koska kehittämissankkeena tuetaan hanketoimintaa, ei organisaatioiden yleistä jatkuvaa toimintatukea. Hankkeen jatkaminen kolmen vuoden jälkeen olisi mahdollista vain erityisistä syistä ja edellyttäisi muutoshakemusta ja -päättöä.

20 §. Kustannusmallit ja kustannusten tukikelpoisuuden edellytykset kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa. Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälässä säädettäisiin näissä hankkeissa käytössä olevista kustannusmalleista ja kustannusten tukikelpoisuudesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että hankkeessa käytettävästä kustannusmallista tai -malleista päättää viranomaisena hankkeen tukipäätöksessä. Momenttiin sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannusmalleihin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin.

Käytettävät kustannusmallit olisivat siten tukikelpoisuusasetuksen 2 §:n 2 momentin mukaisesti yksikkökustannukset (1 kohta), kertakorvaus (2 kohta), prosenttimääräinen korvaus (3 kohta), tosiasiallisesti aiheutuneet ja maksetut tukikelpoiset kustannukset (4 kohta) tai 1–4 kohdassa tarkoitettujen kustannusmallien yhdistelmät, jos jokainen kustannusmalli kattaa eri kustannuserät tai saman hankekokonaisuuden eri hankkeet (5 kohta). Yhdistämisellä tarkoitettaisiin sitä, että samassa hankkeessa voitaisiin esimerkiksi käyttää palkkakustannusten korvaamiseen tarkoitettua kustannusmallia sekä lisäksi flat rate -mallia muiden hankkeesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannusten tukikelpoisuudesta. Momenttiin sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannusten tukikelpoisuuteen sovellettaisiin pääosin samoja säännöksiä, kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin.

Tukikelpoisuuden edellytyksenä olisi siten, että kustannukset ovat hankkeesta aiheutuneita, sen toteuttamiseksi tarpeellisia ja määrältään kohtuullisia ja hanketta koskevan tukipäätöksen mukaisia (3 §:n 1 momentin 2 kohta). Tukipäätöksessä hyväksyttäisiin tuen hakijan hankesuunnitelma. Saadessaan tukipäätöksen tuen saaja sitoutuu noudattamaan hankesuunnitelmaansa, siinä kerrottuja toimenpiteitä ja tavoitteita. Hankesuunnitelmasta kävisi ilmi se, mitkä ovat hankkeen tavoitteet ja miten se edistää esimerkiksi maakunnan omaehtoista kehittämistä.

Lisäksi tukikelpoisuuden edellytyksenä olisi, että ne ovat aiheutuneet sen jälkeen, kun tukihakemus on tullut vireille, lukuun ottamatta tukikelpoisuusasetuksen 10 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja prosenttimääräisellä korvauksella korvattavia investointihankkeen esivalmistelun kustannuksia (3 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti) ja aiheutuneet hanketta koskevan tukipäätöksen mukaisena toteuttamisaikana, lukuun ottamatta rahoittavan viranomaisen tukipäätöksessä edellyttämästä hankkeen tilintarkastuksesta aiheutuvia kustannuksia (3 §:n 1 momentin 4 kohta ja 3 momentti).

Vielä tukikelpoisuuden edellytyksenä olisi viitatus tukikelpoisuusasetuksen 3 §:n 4 momentin mukaan, että tilanteissa, joissa hankkeen kustannukset korvataan tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoiisiin kustannuksiin perustuen, kustannusten tulee olla tuen maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä tuen saajan tosiasiallisesti maksamia, osoitettavissa hankekohtaisesti pidetyn kirjanpidon tositteilla ja tuen maksamista koskevassa hakemuksessa ilmoitettujen kustannusten on vastattava tuen saajan hallussa olevaa kirjanpitoaineistoa ja tositteita.

21 §. *Hankkeen tulot kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälässä säädettäisiin näiden hankkeiden tuloista. Rahoituslaissa tuloista säädetään 17 §:n 3 momentissa, 19 §:n 2 momentissa ja 27 §:ssä.

Pykälään sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden tuloihin sovellettaisiin samoja säännöksiä, kuin EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin.

Pykälässä viitatus tukikelpoisuusasetuksen 4 §:n mukaan tukikelpoista kustannuksista vähennetään hankkeen toteuttamisaikana tuottamat ja viimeistään hankkeen viimeisen tuen maksamista koskevan hakemuksen jättämiseen mennessä saadut tulot, jollei vähämerkityksistä tukea tai valtiontukea koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu. Yritysten osallistumismaksut eivät jatkossa olisi hankkeen tuloa vaan osa hankkeen yksityistä rahoitusta.

Tuloja olisivat hankkeeseen myönnetyllä tuella hankittujen tai hankkeessa syntyvien ja markkinoille siirtyvien tuotteiden ja palvelujen myynnistä saatavat tulot (4 §:n 2 momentin 1 kohta), hankkeeseen myönnetyllä tuella hankitun koneen tai laitteen käyttöajan luovutuksesta ulkopuoliselle taholle saadut käyttökorvaukset (4 §:n 2 momentin 2 kohta), hankkeen toimitiloista saadut käyttökorvaukset ja vuokratulot (4 §:n 2 momentin 3 kohta) sekä hankkeessa järjestetystä maksullisesta seminaarista tai muusta tilaisuudesta saadut osallistumismaksut (4 §:n 2 momentin 4 kohta).

22 §. *Rahaa edellyttämätön panostus kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa.* Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Voimassa olevaan nähden säännös täsmennettäisiin.

Rahoituslain 18 §:n 2 momentin mukaan rahoittava viranomainen, maakunnan liitto tai työ- ja elinkeinoministeriö, voi päättää, että hankkeen omarahoitusosuus voi muodostua myös vastikkeetta tehdystä työstä ja ilman korvausta hankkeelle luovutetuista tuotantotopanoksista. Pykälässä tarkoitettu vastikkeeton työ tai hyödyke ei saa kattaa kokonaan hakijan omarahoitusosuutta ja sen määrä voisi olla 1 momentin mukaan enintään puolet hakijan omarahoitusosuudesta. Pykälän 1 momentin säännös vastaisi voimassa olevaa. Koska rahaa edellyttämätön panostus voi olla osa omarahoitusosuutta tai sitä korvaavaa muuta rahoitusta, ei sitä vastaan näin ollen makseta tukea.

Pykälän 2 momentin mukaan rahaa edellyttämättömän panostuksen tarve ja sen määrä hankkeessa tulisi perustella hankehakemuksessa ja ratkaistaan rahoittavan viranomaisen toimesta tukipäätöksessä. Tällainen panostus voisi olla tarkoituksenmukainen hankkeissa, jossa mukana on pieniä toimijoita ja hankkeessa toteutettavien toimenpiteiden toteutuksessa on luontaista käyttää myös talkootyötä.

Pykälän 3 momentin säännös olisi uusi. Momentissa säädettäisiin, että rahaa edellyttämättömän panostuksen arvo hyväksyttäisiin tukipäätöksessä. Työn arvona otettaisiin huomioon enintään vastaavasta työstä maksettava palkka ja palvelun tai tuotteen arvona enintään käypä arvo. Momentin mukaan pykälässä tarkoitettu vastikkeeton työpanos olisi hyväksyttävissä osaksi rahoitusosuutta vain, jos työn tehnyt henkilö on vähintään 15-

vuotias. Käytännössä näin on ollut jo nyt, mutta säännös selkiyttäisi nykytilaa ja yhtenäistäisi luontoissuorituksen edellytyksiä eri hanketukien osalta. Vastaava ikärajavaatimus sisältyy jo maaseudun hanketoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1174/2014) 9 §:ään.

Voimassa olevan rahoitusasetuksen 26 §:ssä säädetystä mahdollisuudesta korvata hankkeen omarahoitusosuus tai muu kuin valtion rahoitusosuus hankkeelle luovutetulla vastikkeellisella työllä tai hyödykkeellä, esitetään luovuttavaksi tarpeettomana. Muun rahoitusosuuden korvaaminen työllä on aiheuttanut epäselvyyttä, onko kyseessä hankkeelle syntyneestä kustannuksesta vai hankkeen rahoitusosuudesta. Selkiyttämisen vuoksi mahdollisuudesta kattaa kuluja omarahoituksen osana luovuttaisiin. Maaseudun hanketoiminnan tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisissa maaseudun kehittämisen hankkeissa vastikkeellisen työn mahdollisuutta osana rahoitusta on luovuttu jo aiemmin. Yhdenmukainen luontoissuoritusten käsittely EU:n maaseuturahaston ja alue- ja rakennepoliitiikan ohjelman varoista myönnettyissä tuissa olisi myös tuen saajan näkökulmasta nykyistä selkeämpää.

23 §. Kertakorvaus kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa. Pykälää sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Pykälässä säädettäisiin kertakorvauksena korvattavan hankkeen tukikelpoisuuden edellytyksistä ja tuen enimmäismäärästä.

Kertakorvaus on ollut jo käytössä kansallisista varoista rahoitetuissa hankkeissa. Kertakorvausmenettelyyn perustuvissa hankkeissa ei tuen saajan tarvitse maksamisen hakemisen yhteydessä esittää tositteita todellisista kustannuksista vaan tukikelpoisuus ja tuen maksaminen perustuvat hankkeella aikaan saadun tuotoksen toteuttamiseen. Kertakorvausmenettelyn yhtenä tavoitteena on yksinkertaistaa pienten hankkeiden hallintointia sekä keventää maksamisvaiheen toimenpiteitä. Kuten nykyisinkin, kertakorvausmenettelyn soveltumisen hankkeeseen ratkaisisi tuen myöntävä viranomainen. Viranomainen hyväksyy maksettavaksi tukikelpoiset kustannukset ennalta vahvistetun kertakorvauksen perusteella. Hakijan tulee siksi hakemusvaiheessa esittää yksityiskohtaiset laskelmat hankkeen toteuttamiselle. Hankesuunnitelman tulee myös täyttää hankkeelle yleisesti asetetut edellytykset. Näiden perusteella viranomainen voi arvioida, onko esitetty hankesuunnitelma sopiva kertakorvausmenettelyyn. Lähtökohtaisesti kertakorvausmenettely soveltuu parhaiten lyhytkestoisiiin ja sisällöltään selkeisiin hankkeisiin. Kertakorvausmenettelyyn soveltuvia selkeästi määriteltäviä hanketyyppejä ovat esimerkiksi seminaarit, tapahtumien järjestämiset ja erilaiset selvitykset.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisten alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin kertakorvaushankkeisiin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 14 §:n 1 momentin mukaan rahoittava viranomainen voi päättää, että tuki hankkeeseen myönnetään kertakorvauksena. Edellytyksenä on, että hankkeelle on määriteltävissä selkeä tuen maksamisen perusteena oleva tuotos. Mainittu pykälän 2 momentin mukaan kertakorvaushankkeen toteuttaminen ja tuen maksaminen voitaisiin myös jakaa osiin.

Momentissa viitatus tukikelpoisuusasetuksen 14 §:n 3 momentin mukaan tukipäätöksessä yksilöittäisiin tuen maksamisen perusteena oleva tuotos, tuotoksen toteutumisen perusteella maksettava määrä ja toteutumisen todentavat asiakirjat, joiden perusteella viranomainen voi varmistua tuotoksen toteutumisesta ennen tuen maksamista. Tukikelpoisuusasetuksen 14 §:n 4 momentin mukaan kertakorvaushankkeen tukipäätöstä voidaan muuttaa vain hankkeen toteuttamisajan osalta.

Hankepäättöksen muuttaminen on lähtökohtaisesti kertakorvausmenettelyn yksinkertaistamistavoitteiden vastaista. Kertakorvausmenettelyyn soveltuvat hankkeet ovat luonteeltaan selkeitä. Kuitenkin saattaa tulla pakottavia tilanteita, joissa hanketta tulee voida muuttaa kestoltaan. Kestoltaan muuttaminen voi olla tarpeellista esimerkiksi silloin kun hankkeen toteuttaminen on aikataulullisesti vaikeutunut ylivoimaisen esteen johdosta, kuten toteuttajan sairaus. Koska sisällölliset muutokset eivät ole mahdollisia tulee rahoitettaessa kertakorvauksena korvattavaa hanketta sekä tuen hakijan että viranomaisen paneutua erityisen hyvin hankesuunnitelmaan ja arvioida sen toteutuskelpoisuutta. Tuotoksen määrittely ei saa olla monimutkaista ja riippua tekijöistä, joihin ei ole mahdollista vaikuttaa.

Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 14 §:n 5 momentin mukaan kertakorvaushankkeen tuen maksamisen edellytyksenä on, että tuen saaja on todentanut tukipäätöksessä yksilöidyn tuen maksamisen perusteena olevan tuotoksen. Tukikelpoisuusasetuksen 14 §:n 6 momentin mukaan muun kuin tuen saajan omarahoitusosuuteen kuuluvan kuntien ja muiden julkisyhteisöjen rahoituksen hyväksymisen edellytyksenä on, että tuen saaja on toimittanut tuen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä tositteen, josta rahoituksen toteutuminen voidaan todentaa.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin otettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavaa kertakorvaushanketta koskevista erityissäännöksistä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevaa asetusta vastavasti siitä, että tukea hankkeeseen ei voitaisi myöntää kertakorvauksena, jos hanke toteutettaisiin kokonaan julkisena hankintana.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tuen enimmäiseuromäärästä kertakorvauksena tuettavassa kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa. Hankkeelle kertakorvauksena myönnettävän tuen määrä voi olla enintään 100 000 euroa, kuten nykyisinkin.

24 §. Palkkakustannukset kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa. Pykälässä säädettäisiin palkkakustannusten tukikelpoisuudesta kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa.

Pykälässä säädettäisiin kaksi vaihtoehtoa palkkakustannusten korvaamiseen. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavan hankkeen palkkakustannukset ja niihin liittyvät lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset voidaan korvata tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen. Tukipäätöksessä tulisi tällöin määritellä, miten palkkakustannukset ja niihin liittyvät lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset on todennettava tuen maksamista koskevassa hakemuksessa ja missä tilanteissa tuen saajan hanketyöntekijöiden työstä edellytetään esitettävän työajanseuranta ja mitä vaatimuksia seurannalle asetetaan.

Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan vaihtoehtoisesti kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavan hankkeen palkkakustannukset ja niihin liittyvät lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset voitaisiin korvata käyttäen yksinkertaistettuja kustannusmalleja. Pykälään sisältyisi viittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden eräiden kustannusten tukikelpoisuuteen voitaisiin tukipäätöksessä niin määrättäessä soveltaa samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin.

Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan tukikelpoisina palkkakustannuksina voitaisiin hyväksyä tuen saajalle tukipäätöksen mukaisen hankehenkilöstön hankkeen toteuttamiseksi tarpeellisesta työstä aiheutuneet palkkakustannukset sekä lakiin taikka virka- tai työehtosopimukseen perustuvat kustannukset. Viitatus momentin mukaa kustannusten tukikelpoisuuden edellytys on, että henkilöllä on oltava kirjallinen tehtävänkuvaukseen. Tukikelpoisuusasetuksen 5 §:n 2 momentin mukaan palkkakustannukset ovat tukikelpoisia vain siltä osin kuin ne eivät ylitä tuen saajan vastaavan tasoista tehtävistä yleisesti maksaman palkan määrää. Tämä tuen saajan on voitava itse osoittaa.

Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 5 §:n 3 momentissa säädettäisiin, että palkkakustannuksena korvattaisiin pääsäännön mukaan vain sellaisen henkilön palkkakustannukset, jonka työaikaosuus hankkeelle on vähintään 20 prosenttia vuotuisesta 100 prosentin työaikaosuutta vastaavasta työajasta. Perustellusta syyistä rahoitettava viranomaisen voisi tukipäätöksessä hyväksyä prosentuaalisesti pienemmän työaikaosuuden, joka ei kuitenkaan saa olla vähemmän kuin 10 prosenttia 100 prosentin työaikaosuutta vastaavasta vuotuisesta työajasta.

Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 5 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että hankkeen hyväksyttävät palkkakustannukset korvataan hankkeen tuen saajalle joko tukikelpoisuusasetuksen 6 §:n mukaisesti yksikkökustannuksina tai 7 §:n mukaisesti osin tosiasiallisesti aiheutuneisiin ja maksettuihin tukikelpoisiin kustannuksiin perustuen

ja osin keskimääräisenä prosenttimääräisenä osuutena palkkakustannuksista. Kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa käytettäisiin todennäköisesti enemmän 7 §:n mukaista palkkakustannusten korvaustapaa, mutta erityistä tarvetta ei ole poissulkea 6 §:n mukaisen niin sanotun yksikkökustannusmallin käyttöä.

Pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa sovelletaan palkkakustannusten tukikelpoisuuteen, mitä tukikelpoisuusasetuksen 5 §:n 1–3 momentissa säädetään.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin selkeyden vuoksi, että käytettäessä palkkakustannusten korvaamisessa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja yksinkertaistettuja kustannusmalleja tukikelpoisuusasetuksen 7 §:n mukaisesti, korvattavien palkkakustannusten sivukulujen ja lomarahen korvaamiseen sovellettaisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hallintoviranomaisen vahvistamia prosenttiosuuksia. Nämä lakiin perustuvat työntantajan sivukulut ja virka- tai työehtosopimukseen perustuvat lomarahat korvattaisiin tuen saajalle keskimääräisenä prosenttimääräisenä osuutena palkkakustannuksista ilman sivukuluja. Hankkeeseen olisi sovellettava koko sen toteuttamisajan tukipäätöksen tekopäivänä voimassa olleita hallintoviranomaisen vahvistamia prosenttiosuuksia.

25 §. Eräiden kustannusten tukikelpoisuus kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa. Pykälässä säädettäisiin tarvittavat viittaukset tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden tiettyjen kustannusten tukikelpoisuuteen sovelletaan suoraan tukikelpoisuusasetuksen pykälässä mainittuja säännöksiä.

Voimassa olevan asetukseen nähden sääntely täsmentyisi, sillä voimassa olevassa rahoitusasetuksessa on kansallisten alueiden kehittämisen varojen hankkeiden osalta säädetty vain käytettynä hankittujen koneiden ja laitteiden kustannusten tukikelpoisuudesta ja eräiltä osin rahoitusasetuksen tuen ulkopuolelle jäävistä kustannuksista. Jatkossa sääntely olisi luontoissuoritusta lukuun ottamatta yhdenmukainen EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin nähden.

Pykälän 1 kohdassa säädettäisiin, että kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden prosenttimääräisiin korvauksiin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Tämä tarkoittaisi, että rahoittava viranomaisen valittavissa olisi kehittämishankkeissa niin sanotut 40 prosentin ja seitsemän prosentin flat rate -mallit ja kehittämishankkeeseen sisältyvissä investoinneissa ja investointihankkeissa niin sanottu 1,5 prosentin flat rate -malli.

Pykälässä viitatus tukikelpoisuusasetuksen 8 §:n mukaisesti rahoittava viranomainen voisi päättää, että kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitetussa kehittämishankkeessa kaikki muut hankkeesta aiheutuvat kustannukset kuin hankehenkilöstön palkkakustannukset korvataan summalla, joka on 40 prosenttia tukikelpoisuusasetuksen 6 §:n mukaisista palkkakustannusten yksikkökustannuksista tai mainitun asetuksen 7 §:n mukaisesti hyväksyttävistä palkkakustannuksista.

Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 9 §:n 1 momentin mukaisesti rahoittava viranomainen voisi päättää, että kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitetussa kehittämishankkeessa prosenttimääräisenä kustannuksena hyväksytään 7 prosenttia hankkeen 2 momentissa tarkoitetuista hyväksyttävistä välittömistä kustannuksista, jos hankkeessa täytyy jokin momentissa mainituista 1–3 kohdan edellytyksistä. Tukikelpoisuusasetuksen 9 §:n 2 momentissa säädettäisiin hankkeen niistä välittömistä kustannuksista, jotka otettaisiin huomioon 7 prosentin osuutta laskettaessa (1–7 kohta). Selkeyden vuoksi tukikelpoisuusasetuksen 9 §:n 3 momentissa säädettäisiin lisäksi esimerkkiluettelossa sellaisista kustannuksista, jotka kuuluvat sen sijaan prosenttimääräisinä korvattavien kustannusten piiriin.

Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 10 §:n mukaan rahoittava viranomainen voisi päättää, että kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitetussa tarkoitetuissa kehittämishankkeeseen sisältyvissä investoinneissa sekä investointihankkeissa prosenttimääräisenä kustannuksena hyväksytään 1,5 prosenttia hankkeen eräistä hyväksyttävistä välittömistä investointikustannuksista. Tukikelpoisuusasetuksen 10 §:n 2 momentissa säädettäisiin

hankkeen niistä välittömistä kustannuksista, jotka otettaisiin huomioon 1,5 prosentin osuutta laskettaessa (1–7 kohta). Selkeyden vuoksi tukikelpoisuusasetuksen 10 §:n 3 momentissa säädettäisiin lisäksi esimerkkiluetelossa sellaisista kustannuksista, jotka kuuluvat sen sijaan prosenttimääräisenä korvattavien kustannusten piiriin.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin viittauksesta tukikelpoisuusasetuksen 17–23 §:ään. Kohtaa sovellettaisiin kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettaviin hankeisiin niissä tilanteissa, joissa hankkeen kustannuksia, muita kuin tämän asetuksen 24 §:ssä tarkoitettuja palkkakustannuksia, korvataan tukipäätöksen mukaan osin tai kokonaan tosiasiallisesti aiheutuneisiin kustannuksiin perustuen. Viittauksen perusteella sovellettaisiin näiden kustannusten tukikelpoisuuteen kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa: matkakustannukset, hankinnat, osamaksu, leasing, käytettynä hankitut koneet ja laitteet, maa- ja vesialueiden hankintakustannukset sekä arvonnisävero.

Pykälässä 3 kohdassa säädettäisiin tuen ulkopuolelle jäävistä kustannuksista kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa. Kohtaan sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden tuen ulkopuolelle jääviin kustannuksiin sovellettaisiin pääosin samoja säännöksiä, kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Viittaus koskisi tukikelpoisuusasetuksen 24 §:n 1 ja 3–7 kohtaa. Sen sijaan mainitun pykälän 2 kohtaa ei sovellettaisi kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa, vaan tältä osin tämän asetuksen 22 §:ssä säädettäisiin luontoissuorituksen käytöstä osana kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavan hankkeen rahoitusta.

Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 24 §:n kohtien mukaan tukea ei voitaisi maksaa seuraaviin kustannuksiin: kustannukset, jotka aiheutuvat tuen saajan tavanomaisesta toiminnasta tai siihen liittyvästä suhdetoiminnasta, kiinteistöjen ja käyttöomaisuuden poistot, viivästyskorot ja muut korkokulut, tilitapahtumista perittävät palvelumaksut, luottokorttien käyttömaksut, valuutan vaihtopalkkiot, kurssitappiot, provisiot ja muut yksinomaan rahoitukseen liittyvät kustannukset, varainsiirtovero ja veroluonteiset maksut, sakot, pysäköintivirhemaksut, rikemaksut, muut lakiin perustuvat taloudelliset seuraamukset, oikeudenkäyntikulut sekä kustannukset siltä osin kuin tuen saaja on saanut tai on oikeutettu saamaan niistä korvausta muualta, jollei hankkeeseen sovellettavasta valtiontukea koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

26 §. Tukipäätöksessä hyväksytyjen kustannuslajien väliset muutokset kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavassa hankkeessa. Pykälässä säädettäisiin kustannuslajien välisten muutosten hyväksyttävyydestä kansallisissa alueiden kehittämisen varoista rahoitettavissa hankkeissa.

Pykälän 1 momenttiin sisältyisi lakiviittaus tukikelpoisuusasetukseen, jonka mukaisesti kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettavien hankkeiden kustannuslajien välisiin muutoksiin sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa.

Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 25 §:n 1 momentin mukaan hankkeen tukikelpoisina kustannuksina voidaan hyväksyä enintään tukipäätöksessä hyväksytyyn kokonaiskustannusarvion mukainen määrä. Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 25 §:n 2 momentin mukaisesti kansallisista alueiden kehittämisen varoista hanketta rahoitettava viranomaisen voisi hyväksyä tuen maksamista koskevassa päätöksessä kustannuslajin ylityksen, joka on enintään 20 prosenttia tukipäätöksessä hyväksytyyn kustannuslajin kokonaismäärästä (1 kohta) tai on enemmän kuin 20 prosenttia tukipäätöksessä hyväksytyyn kustannuslajin kokonaismäärästä, mutta ylitys on enintään 10 000 euroa (2 kohta). Viitatus tukikelpoisuusasetuksen 25 §:n 3 momentin mukaan kustannusten olisi oltava myös kustannuslajin ylityksen osalta tukikelpoisia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin poikkeus koskien kertakorvauksella ja tukikelpoisuusasetuksen 8 §:ssä tarkoitettulla 40 prosentin prosenttimääräisellä korvauksella korvattavia kustannuksia. Niiden osalta olisi kustannusmallin luonteesta johtuen jo selvää, että kustannuslajille tukipäätöksessä määriteltäviä enimmäismääriä ei voisi ylittää tuen maksamista koskevalla päätöksellä.

5 luku

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toimeenpanoa koskevat erityissäännökset

27 §. Haku- ja valintamenettelyt Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa. Pykälässä säädetäisiin välittävän toimielimen velvollisuuksista EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista myönnettävien tukien tukihakemusten arvioinnissa ja valinnassa.

Pykälän 1 momentissa säädetäisiin siitä, että rahoituslain 38 §:ssä tarkoitettussa EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden hakuilmoituksessa on kuvattava haussa käytettävissä olevat kustannusmallit ja tarvittaessa kustannusmalleihin sovellettava uusia hankkeita koskeva mukauttamismenettely. Hakuilmoitusten on oltava riittävän selkeitä, jotta erilaiset tuen hakijat kokemuksestaan riippumatta saavat selkoa hankkeiden kustannusten korvaamisen perusteista.

Mukauttamismenettely liittyy tiettyihin hallintoviranomaisen erikseen vahvistamiin yksinkertaistettujen kustannusmallien määriin, kuten tukikelpoisuusasetuksen 7 §:ssä tarkoitettuihin palkkakustannusten sivukulujen ja lomarahan prosenttimääräisiin osuuksiin (niin kutsuttu vakiosivukulumalli) sekä mainitun asetuksen 13 §:ssä tarkoitettuun matkakustannusten yksikkökustannusmalliin. Hallintoviranomainen tarkastelee ohjelma-kauden aikana vuosittain edellä mainituilla kustannusmalleilla korvattavien kustannusten kustannustason muutoksia ja voi ennalta määriteltyjen edellytysten täytyessä muuttaa yksinkertaistettujen kustannusmallien määriä, kuten palkkakustannusten vakiosivukuluprosenttiosuutta tai matkakustannusten yksikkökustannuksen määrää.

Euroopan komission ohjeistuksen mukaisesti kustannusmalleihin liittyvästä mukauttamismenettelystä ja mukauttamisen edellytyksistä on ilmoitettava tuen hakijoille ennalta hakuilmoituksissa ja -ohjeissa. Hallintoviranomainen laatii vakiomuotoisen kuvauksen, jota välittävien toimielinten on käytettävä edellä mainitussa tarkoituksessa. Mukauttamismenetelmä koskee Euroopan komission ohjeistuksen mukaisesti aina vain uusia käynnistyviä hankkeita, eikä se koskisi jo käynnissä olevia hankkeita.

Pykälän 2 momentissa säädetäisiin haku- ja valintamenettelyä koskevista välittävälle toimielimelle asetetuista velvollisuuksista. Momentin 1 kohdan mukaan välittävän toimielimen olisi varmistettava, että hakemusten arviointiin osallistuvilla on tarvittava asiantuntemus ja että he ovat riippumattomia. Asiantuntemuksen ja riippumattomuuden varmistaminen perustuu Euroopan komission laatimaan oppaaseen välittävien toimielinten nimeämismenettelyistä (EGESIF_14-0013-final 18.12.2014) sekä ohjeeseen hallinto- ja valvontajärjestelmien arviointiin käytettävistä yhteisistä menetelmistä (EGESIF_14-0010-final 18.12.2014). Mainitut ohjeet on laadittu ohjelmakautta 2014–2020 varten, mutta niitä kuitenkin sovelletaan soveltuvin osin myös ohjelmakaudella 2021–2027.

Momentin 2 kohdassa asetettaisiin välittävälle toimielimelle velvollisuus arvioida kaikki saapuvat tukihakemukset yleisasetuksen 73 artiklassa tarkoitettujen seurantakomitean hyväksymien ja hallintoviranomaisen vahvistamien yleisten valintaperusteiden mukaisesti. Välittävä toimielin aloittaisi hakumenettelyn avaamalla hankkeiden hakuaan. Hankehaku avataan julkaisemalla hakuilmoitus. Välittävän toimielimen on aina, myös jatkuvan haun ollessa kyseessä, sovellettava tukihakemusten arviointia ja hankkeiden valintaa koskevia säännöksiä. Rahoituslain 38 §:n mukaan Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista ei voi myöntää tukea, jos hanke tai tuen saaja ei täytä siihen sovellettavia yleisasetuksen 67 artiklassa tarkoitettuja seurantakomitean hyväksymiä ja hallintoviranomaisen vahvistamia yleisiä valintaperusteita.

Momentin 3 mukaan välittävän toimielimen olisi huolehdittava siitä, että kaikki yleiset valintaperusteet täyttävät hakemukset pisteytetään seurantakomitean hyväksymien ja hallintoviranomaisen vahvistamien erityista-

voitekohtaisten erityisten valintaperusteiden mukaisesti. Haulle voidaan myös määritellä tarkentavia valintaperusteita, joita ovat alueelliset, teemakohtaiset ja kestävän kaupunkikehittämisen tarkentavat valintaperusteet. Tarkentavat valintaperusteet on nimettävä ja kuvattava hakuilmoituksessa. Mikäli hankkeiden valinnassa käytetään tarkentavia valintaperusteita, välittävän toimielimen on ilmoitettava niistä etukäteen hallintoviranomaiselle esimerkiksi sähköpostitse. Tarkentavat valintaperusteet eivät saa olla ristiriidassa yleisasetuksen 73 artiklan sekä seurantakomitean hyväksymien ja hallintoviranomaisen vahvistamien valintaperusteiden kanssa.

Momentin 4 kohdan mukaan välittävän toimielimen on asetettava hakemukset pisteytyksen perusteella etusijajärjestykseen.

Menettely perustuu yleisasetuksen 73 artiklan vaatimukseen tärkeysjärjestykseen asettamisesta. Ohjelmakaudella 2014–2020 on havaittu puutteita liittyen hakemusten vertailuun, prosessin läpinäkyvyyteen ja dokumentoimiseen sekä vertailun dokumentointiin. Välittävä toimielin käsittelee haisuissa määräaikaan mennessä saapuneet hakemukset itse ja huolehtii hankkeiden pisteyttämisestä. Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1058 11 artiklassa tarkoitettua kestävästä kaupunkikehittämisestä tukevien yhdenmukaisten toimenpiteiden johtoryhmä käsittelee kuitenkin kestävästä kaupunkikehittämisestä toteuttamista koskevat hankehakemukset ja pisteyttäisi ne pykälässä tarkoitettulla tavalla. Johtoryhmä tekisi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (797/2021) 16 §:n 3 momentin mukaan välittävälle toimielimelle esityksen rahoitettavien hankkeiden valinnasta. Välittävän toimielimen harkintavaltaa kestävästä kaupunkikehittämisestä hankkeiden osalta on rajattu rahoituslain 10 §:n 3 momentissa.

Momentin 5 kohdassa asetettaisiin välittävälle toimielimelle velvollisuus tallentaa hakemusten arviointia koskevat tiedot EURA 2021 -järjestelmään. Tiedot on tallennettava riittävällä tavalla siten, että on mahdollista varmistua valintamenettelyn läpinäkyvyyden ja tasapuolisen kohtelun periaatteiden toteutumisesta myös jälkikäteen. Läpinäkyvyyden ja hakijoiden tasapuolisen kohtelun toteutumisen varmistamisessa on havaittu ohjelmakaudella 2014–2020 tehdyissä järjestelmätarkastuksissa puutteita. Hankkeiden asettamisesta tärkeysjärjestykseen on säädetty yleisasetuksen 73 artiklassa ja sen tarkoituksena on varmistaa EU:n rahoituksen täysimääräinen vaikuttavuus ja ohjelman tavoitteiden toteutuminen.

28 §. Tuen maksaminen Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa. Pykälää sovellettaisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavan hankkeen tuen maksamiseen.

Pykälässä säädettäisiin välittävälle toimielimelle velvollisuus noudattaa yleisasetuksen 74 artiklan 1 kohdan b alakohdassa asetettua määräaika. Määräaika tuen maksamiselle olisi yleisasetuksen mukaan 80 päivää. Ohjelmakaudella 2014–2020 sovellettavassa yleisasetuksessa säädetty määräaika on ollut 90 vuorokautta, joten määräaika lyhenisi nykyiseen nähden. Ohjelmakaudella 2014–2020 keskimääräinen tuen maksamista koskevan hakemuksen käsittelyaika on ollut yritystukilain mukaisissa tuissa 22 päivää ja muissa tukimuodoissa 33 päivää.

Määräajan laskenta alkaisi tuen maksamista koskevan hakemuksen vireille tulosta. Välittävä toimielin voisi keskeyttää sille asetetun määräajan kulumisen, jos tuen saaja ei ole toimittanut välittävälle toimielimelle tuen maksamiseksi riittäviä tietoja. Tällaisessa tilanteessa välittävällä toimielimellä olisi hallintolain yleisten säännösten mukaisesti aina velvollisuus pyytää tuen saajaa täydentämään tuen maksamista koskevaa hakemusta. Täydennyspyyntö tehdään EURA 2021 -järjestelmässä. Määräajan tekninen kulumisen järjestelmässä keskeytyisi, kunnes tuen saajan selvitys olisi saapunut.

Ohjelmakaudella 2014–2020 sovellettavan yleisasetuksen 132 artiklassa säädettiin mahdollisuudesta keskeyttää laskenta myös, jos maksatusta koskevan hakemuksen määrä ei ole erääntynyt tai on käynnistetty tutkimus asianomaisiin menoihin vaikuttavan mahdollisen sääntöjenvastaisuuden johdosta. Tätä ei enää mainita yleisasetuksessa tuen maksamiselle asetetun määräajan laskennan keskeyttämisen perusteena. Yleisasetuksessa ei myöskään säädetä tuen saajalle annettavasta ilmoituksesta maksamisen määräajan laskennan keskeytyessä.

Selvää kuitenkin kansallisen lainsäädännön soveltamisen kannalta on, että viranomaisen olisi tehtävä tällaisessa tilanteessa valtionavustuslain 19 §:n mukainen tuen maksamisen keskeyttämisspätös ja selvittää asiaa muutoinkin jatkotoimenpiteenä. Maksamisen keskeyttämisspätös johtaisi käytännössä välittävälle toimielimelle asetetun 80 päivän määräajan kulumisen keskeytymiseen.

29 §. Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden seuranta. Pykälää sovellettaisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavien hankkeiden seurantaan. Säännöksellä täydennettäisiin seurantaan varten annettavaa selvitystä koskevaa rahoituslain 25 §:n 2 momenttia. Säännöstä täsmennettäisiin aiempaan sääntelyyn nähden.

Pykälän mukaan tuen saajan hankkeen seurantaan varten annettavasta selvityksestä olisi käytävä ilmi, miten hanke on edennyt suhteessa hankesuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin. Tämä sisältää hankkeen määrälliset mittarit (ns. indikaattoritiedot). Seurantaan varten annettavasta selvityksestä olisi käytävä ilmi myös muut tukipäätöksessä tuen saajalta edellytetyt tiedot.

Velvollisuus selvityksen antamisesta koskee niitä tavoitteita, jotka välittävä toimielin on tukipäätöksessä hankkeelle asettanut seurattavaksi. Seurantatiedot toimitetaan tyypillisesti tuen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä. EURA 2021 -järjestelmässä.

Rahoituslain 25 §:n 3 ja 4 momentin ja 46 §:n mukaisten velvollisuuksien täyttämiseksi tuen saajan on säilytettävä seurantaan koskevat tiedot asianmukaisesti, jotta tuen käytön valvonta on mahdollista myös hankkeen päättymisen jälkeen. Seurantatietojen on oltava luotettavia ja jälkikäteen tarkastettavissa. Viranomaisella olisi aina oikeus pyytää tuen saajaa täydentämään tuen maksamista koskevan hakemuksen yhteydessä tai muutoin välittävälle toimielimelle toimitettuja seurantatietoja hallintolain yleisten asiakirjojen täydentämistä koskevan menettelyn mukaisesti. Hankkeen tuen saajan velvollisuudesta säilyttää hankkeen aineisto ja aineiston säilyttämisajasta säädetään rahoituslain 25 §:n 3 momentissa ja 46 §:ssä.

30 §. Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ryhmähanketta koskevat erityiset säännökset. Pykälää sovellettaisiin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettaviin useamman tuen saajan yhdessä toteuttamiin hankkeisiin.

Rahoituslaissa ryhmähankkeesta säädetään 5, 7, 22 ja 40 §:ssä. Lain säännösten mukaan ryhmähanketta arvioidaan kokonaisuutena. Tämä tarkoittaa, ettei yksikään hakemus voi ryhmähankkeessa edetä ilman toista. Osatoteuttajan tukihakemus olisi osa koko ryhmähankkeen tukihakemusta siten, ettei se voisi erikseen ja ilman päähakemusta edetä viranomaiskäsitteilyyn. Ryhmähanke voisi saada myönteisen tukipäätöksen vain, jos kaikki hakijat täyttävät tuen saajalle laissa asetetut edellytykset. Koko ryhmähanketta koskeva hakemus siten hylätään, vaikka tuen myöntämisen edellytykset puuttuisivat vain yhden hakijan osalta. Ryhmähankkeen hakemuksen hylkäävässä päätöksessä on selkeästi perusteltava, miksi hanketta ei rahoiteta. Ryhmähankkeelle myönnettävän tuen edellytyksistä on ilmoitettava tuen hakijoille hakuilmoituksen ja -ohjeiden sekä mahdollisten hakujien koskevien tiedotustilaisuuksien yhteydessä. Rahoituslain 22 §:n mukaan ryhmähankkeessa tuen saajien on haettava muutosta tukipäätökseen, jos jokin tuen saaja ei enää täytä tuen myöntämisen yleisiä edellytyksiä tai hankekokonaisuuteen on tarpeen lisätä tai siitä on tarpeen poistaa yksi tai useampi tuen saaja.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tuen hakemiseen ryhmähankkeelle liittyvistä menettelyistä 3 lukua täydentävästi. Päätoteuttaja vastaisi ryhmähankkeen tukihakemuksen jättämisestä viranomaiskäsitteilyyn. Tukihakemus kuitenkin koostuisi päätoteuttajan täyttämien hakemuksen kohtien lisäksi jokaisen osatoteuttajan osahakemuksesta. Jokaisen hakemuksesta olisi käytävä ilmi rahoituslain 19 §:stä ja tämän asetuksen 9 §:ssä säädetyt asiat. Tukihakemuksen liitteenä olisi oltava tämän asetuksen 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen sopimusjärjestelystä. Ryhmähankkeen toteuttajien välillä laadittavasta sopimuksesta säädetään rahoituslain 40 §:ssä.

Ryhmähankkeen tukihakemukseen sovelletaan rahoituslain ja tämän asetuksen 3 luvun yleisiä tukihakemusta koskevia säännöksiä. Ryhmähankkeen päätoteuttaja täyttäisi tukihakemukseen hankkeen yhteiset tiedot ja esimerkiksi osatoteuttajien perustiedot. Jokainen osatoteuttaja lisäisi tukihakemuksessa edellytettäviä tietoja omalta osaltaan. Käytännössä päätoteuttaja aloittaisi EURA 2021 -järjestelmässä tukihakemuksen täyttämisen ja täytettyään hankkeelle yhteiset tiedot ja osatoteuttajien tiedot avautuisi osatoteuttajalle mahdollisuus täyttää tukihakemuksen sitä koskeva osuus EURA 2021 -järjestelmässä. Päätoteuttaja ratkaisisi, koska ryhmähankkeen tukihakemus pannaan vireille ja siten osatoteuttajan tukihakemuksen eteneminen edellyttäisi käytännössä päätoteuttajan hyväksyntää. Ryhmähankkeen päätoteuttaja voisi EURA 2021 -järjestelmässä nähdä osatoteuttajien järjestelmään liittämät asiakirjat, ellei osatoteuttaja merkitse niitä salassa pidettäviksi (esimerkiksi palkkatiedot). Muut osatoteuttajat eivät sen sijaan näkisi toisten osatoteuttajien tietoja ja liitteitä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 3 lukua täydentävästi ryhmähankkeen tukipäätöksestä. Ryhmähankkeen kunkin tuen saajan tukipäätöksestä olisi käytävä ilmi jokaisen tuen saajan nimi. Jokaiselle pää- ja osatoteuttajalle annettaisiin oma tukipäätös. Päätoteuttajan hakemuksessa ilmoittamat hankkeen yhteiset tiedot tulevat automaattisesti osaksi osatoteuttajille annettavia tukipäätöksiä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin 3 lukuun nähden täydentävästi muutoshakemuksesta ryhmähankkeen tukipäätökseen. Kuten ensimmäisen tukihakemuksen kohdalla, vastuu muutoshakemusten viranomaiskäsitteelyyn jättämisestä olisi päätoteuttajalla. Päätoteuttaja vastaisi muutoksen hakemisesta hankkeen tukipäätöksen keskeisiin yhteisiin osiin, kuten esimerkiksi hankkeen nimi. Kun tällaisia tietoja koskeva muutospäätös tehtäisiin, siirtyisivät muutetut tiedot automaattisesti osaksi osatoteuttajien tukipäätöksiä ilman, että osatoteuttajien tukipäätöksille tehtäisiin erillinen muutospäätös.

Osatoteuttaja voisi tehdä muutoshakemuksen vain oman osuutensa eli oman tukipäätöksensä osalta. Osatoteuttajan omaa tukipäätöstä koskevan muutoshakemuksen eteneminen viranomaiskäsitteelyyn edellyttäisi päätoteuttajan tekemää hyväksymistä EURA 2021 -järjestelmässä. Toisaalta myöskään päätoteuttaja ei voisi ilman osatoteuttajan tekemää hakemusta tehdä muutoshakemusta osatoteuttajan tukipäätökseen. Muuttuneen hankkeen kustannusten tukikelpoisuus alkaa aikaisintaan siitä, kun muutoshakemus on päätoteuttajan hyväksymänä jätetty viranomaiskäsitteelyyn EURA 2021 -järjestelmässä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin tuen maksamista koskevasta hakemuksesta ryhmähankkeessa 3 lukua täydentävästi. Päätoteuttaja ja kukin osatoteuttaja vastaisivat tuen maksamista koskevista hakemuksista omasta hankkeestaan aiheutuvien kustannusten osalta. Osatoteuttajan tuen maksamista koskevan hakemuksen eteneminen viranomaiskäsitteelyyn edellyttäisi kuitenkin aina päätoteuttajan tekemää hyväksymistä EURA 2021 -järjestelmässä. Päätoteuttajan tehtävänä olisi hyväksymisen tehdessään varmistaa, että osatoteuttajan tuen maksamista koskeva hakemus vastaa osapuolten välistä sopimusta ja keskinäistä työnjakoa. Päätoteuttaja ei osaksikaan tekisi välittävälle toimielimelle kuuluvia tehtäviä eli se ei voisi tehdä esitettyjen kustannusten osalta tukikelpoisuusratkaisuja tai estää tuen maksamista koskevan hakemuksen etenemistä viranomaiskäsitteelyyn tällaisella perusteella, vaan tukikelpoisuusratkaisujen tekeminen kuuluisi tuen maksamisesta vastaavalle välittävälle toimielimelle.

6 luku

Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen toimeenpanoa koskevat erityissäännökset

31 §. *Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen hakumenettely.* Pykälä koskisi Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen hakemista. Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia. Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen maksamisen hakemisesta säädettäisiin erikseen 35 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan sen lisäksi, mitä 9 §:ssä säädetään, Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukihakemuksen liitteenä olisi toimitettava hallintoviranomaisen hyväksymä hankesuunnitelma ja Interreg-

asetuksen 22 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu asiakirja. Hankkeen hyväksyntä Interreg-ohjelmissa hallintoviranomaisen asiakirjalla, jonka muoto riippuu hallintoviranomaisen käyttämistä menettelyistä. Asiakirja voi olla nimeltään esimerkiksi tukisopimus. Käytännössä hallintoviranomainen toimittaa Interreg-asetuksen 22 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua asiakirjan hankkeen johtavalle kumppanille. Tukisopimuksen liitteenä tai sen osana hallintoviranomainen hyväksyy myös hankkeen hankesuunnitelman. Hankesuunnitelma perustuu hankehakemukseen, jota on voitu hyväksynnän yhteydessä täydentää tai muuttaa seurantakomitean tai hallintoviranomaisen edellyttämällä tavalla. Hankesuunnitelman ja Interreg-asetuksen 22 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua asiakirjan toimittamista kansallista vastinrahoitusta hallinnoivalle maakunnan liitolle edellytettäisiin, jotta Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen myöntämisen edellytyksistä voitaisiin varmistua.

Pykälän 2 momentin mukaan toimivaltaisen maakunnan liiton olisi julkaistava Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen hakuilmoitus tarkoituksenmukaisessa laajuudessa siten, että se olisi tasapuolisesti kaikkien hakijoiden saatavilla. Hakuilmoituksessa olisi kuvattava kansallisen vastinrahoituksen myöntämisen pääasialliset edellytykset ja ehdot. Käytännössä menettelyt vaihtelevat ohjelmakohtaisesti esimerkiksi sen mukaan, kuinka usein kunkin Interreg-ohjelman seurantakomitea ja hallintoviranomainen päättävät avata hakukierroksia. Joissakin ohjelmissa tai tietyissä hanketyypeissä voi olla käytössä jatkuva haku. Rahoituslain 61 §:n mukaan tuen saajan on haettava Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta neljän kuukauden kuluessa siitä, kun hallintoviranomainen päättää EU:n rahoitusosuuden myöntämisestä hankkeelle.

Interreg-ulkorajaohjelmissa noudatettaisiin jatkossakin käytäntöä, jossa kansallista vastinrahoitusta haettaisiin osana hankkeen kokonaisrahoitusta kaikille tuen saajille Interreg-ulkorajaohjelman sääntöjen mukaisesti. Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomainen määrittelee tukihakemuksen sisällön sekä hakumenettelyn kaikkien rahoituslähteiden osalta.

32 §. *Sopimus Interreg-ohjelman kansallisesta vastinrahoituksesta usean tuen saajan kesken.* Rahoituslain 62 §:n mukaan sopimus Interreg-ohjelman kansallisesta vastinrahoituksesta usean tuen saajan kesken on edellytys Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamiselle. Käytännössä sopimus toimitettaisiin Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta hallinnoivalle maakunnan liitolle ensimmäisen tuen maksamista koskevan hakemuksen liitteenä.

Pykälän 1 momentin mukaan sopimukseen on otettava tiedot sopimusosapuolista. Käytännössä tämä tarkoittaisi organisaatioiden nimiä ja y-tunnuksia. Sopimuksen avulla kansallista vastinrahoitusta hallinnoiva maakunnan liitto voisi varmistua siitä, että rahoituslain 61 §:n 5 momentissa tarkoitettulla kokoavalla tuen saajalla on oikeus hakea Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta muiden tuen saajien puolesta. Lisäksi sopimukseen olisi otettava tarvittavat ehdot, joilla sopimusosapuolet varmistaisivat, että Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta käytetään tukipäätöksen mukaisesti. Käytännössä tällä tarkoitettaisiin sitä, että Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta käytettäisiin ainoastaan rahoituspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Sopimuksella voitaisiin myös varmistaa, että kaikki sopimusosapuolet noudattaisivat Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen rahoituspäätöksessä asetettuja ehtoja ja rajoituksia. Sopimuksella varmistettaisiin esimerkiksi tuen maksamiseen ja tuen takaisinperintään sekä rahaliikenteen järjestämiseen kokoavalta tuen saajalta muille tuen saajille liittyvät sopimusosapuolten keskinäiset menettelyt. Rahoituslain 62 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta koskevan sopimuksen osapuolina olevat tuen saajat vastaavat mahdollisesta tuen takaisin maksamisesta yhteisvastuullisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan muutettu sopimus olisi toimitettava välittömästi toimivaltaiselle maakunnan liitolle. Sopimusta voitaisiin joutua muuttamaan, jos jokin tuen saaja ei enää täyttäisi tuen myöntämisen yleisiä edellytyksiä tai Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen myöntämisen erityisiä edellytyksiä taikka sopimukseen olisi tarpeen lisätä tai siitä olisi tarpeen poistaa yksi tai useampi tuen saaja.

33 §. *Tukipäätös Interreg-ohjelman kansallisesta vastinrahoituksesta.* Pykälässä säädettäisiin Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätöksestä. Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia.

Pykälän mukaan, sen lisäksi mitä 10 §:ssä säädetään, Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätös olisi tehtävä kahden kuukauden kuluessa tukihakemuksen saapumisesta. Päätöksen tekemiselle on tarkoituksenmukaista asettaa aikaraja, jotta Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksaminen voidaan toteuttaa hallintoviranomaisen edellyttämässä aikataulussa. Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen muutospäätöksen tekemisessä olisi syytä pyrkiä samaan aikarajaan, mikäli se on mahdollista. Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätös ja muutospäätös tehtäisiin rahoituslain 61 §:n 5 momentissa tarkoitettulle kokoavalle tuen saajalle. Menettely vastaisi nykyistä käytäntöä.

Hankkeen hyväksyntä Interreg-ohjelmissa tapahtuu Interreg-asetuksen 22 artiklassa tarkoitetulla hallintoviranomaisen asiakirjalla, jonka muoto riippuu hallintoviranomaisen käyttämistä menettelyistä. Asiakirja voi olla nimeltään esimerkiksi tukisopimus. Tässä asiakirjassa määritellään esimerkiksi hankkeen hyväksyttävät kustannukset sekä käytettävät kustannusmallit, hankkeen toteuttamisaika ja raportointitiheys. Asiakirjassa myös määritellään, myönnetäänkö hankkeen tuki vähämerkityksisenä tukena tai tukena ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Rahoituslain 60 §:n mukaan Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen kustannukset ovat hyväksyttäviä, jos ne ovat yleisasetuksen, Interreg-asetuksen, EAKR-asetuksen, ohjelman, Interreg-asetuksen 60 artiklassa tarkoitetun rahoitussopimuksen ja Interreg-asetuksen 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seurantakomitean yhteisellä päätöksellä vahvistettujen kustannusten tukikelpoisuutta koskevien täydentävien sääntöjen mukaisia. Aiempaa käytäntöä vastaavasti Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukikelpoisuussäännöt määräytyisivät ohjelmaan sovellettavien tukikelpoisuussääntöjen mukaisesti.

Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia. Niissä noudatettaisiin jatkossakin käytäntöä, jossa Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomainen tekee kansallista vastinrahoitusta koskevan päätöksen ja muutospäätöksen osana hankkeen kaikille tuen saajille tehtävää päätöstä tai muutospäätöstä kaikkien rahoituslähteiden osalta, Interreg-ulkorajaohjelmassa asetettujen sääntöjen mukaisesti.

34 §. *Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen määrä.* Pykälässä säädettäisiin Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen määrästä. Pykälän 1 momentin mukaan Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta myönnettäisiin 70 prosenttia hankkeen suomalaisten tuen saajien muusta kuin EU:n rahoitusosuudesta valtion talousarvioon otettujen määrärahojen puitteissa. Prosenttimäärä olisi kiinteä, eikä kansallista vastinrahoitusta myöntävällä viranomaisella olisi harkintavaltaa prosentin osalta. Tukitaso vastaisi pääsääntöisesti ohjelmakauden 2014–2020 tukitasoa. Säännöksellä yhdenmukaistettaisiin kansallisen vastinrahoituksen määrä kaikissa niissä Interreg-ohjelmissa, joihin Suomi osallistuu. Interreg-ohjelmien kansallista vastinrahoitusta ei voitaisi myöntää, mikäli määräraha ei sisältyisi valtion talousarvioon.

Pykälän 2 momentin mukaan Interreg-ohjelmien hankkeille ei myönnettäisi kansallista vastinrahoitusta alle 4 900 euroa hanketta kohden. Tätä pienempien summien myöntäminen ei olisi hallinnollisen taakan näkökulmasta enää tarkoituksenmukaista. Summan alaraja on asetettu siten, että se mahdollistaisi Interreg-ohjelmien pienhankkeiden rahoittamisen kansallisella vastinrahoituksella alimmillaan tapauksessa, jossa hankkeen kokonaisbudjetti olisi 20 000 euroa ja EU:n tukiosuus 65 prosenttia hankkeen tukikelpoisista kustannuksista. Hankkeen ollessa tätä pienempi, ei sille voitaisi myöntää kansallista vastinrahoitusta. Edelleen pykälän 2 momentin mukaan Interreg-ohjelmien hankkeille ei myönnettäisi kansallista vastinrahoitusta yli 200 000 euroa hanketta kohden. Yläraja vastaa ohjelmakauden 2014–2020 työ- ja elinkeinoministeriön käytäntöä, joka on koskenut valtioiden välisten Interreg-ohjelmien kansallista vastinrahoitusta. Ylärajaa on tarkoituksenmukaista säädellä määrärahan riittävyyden näkökulmasta.

Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia. Interreg-ulkorajaohjelmissa kunkin ohjelman hallintoviranomainen päättää hankekohtaisesta rahoitussuunnitelmasta. Pääsääntöisesti niissä Interreg-ulkorajaohjelmissa, joihin Suomi osallistuu ja joissa hallintoviranomainen sijaitsee Suomessa (Kaakkois-Suomi –Venäjä -ohjelma, Karelia-ohjelma, Kolarctic-ohjelma), on noudatettu menettelyä, jossa EU:n rahoitusosuus kattaa puolet hankkeen rahoituksesta. Tuen saajien omarahoituksen lisäksi hankkeisiin on sisällynyt Suomen Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta sekä Venäjän kansallista rahoitusta tasamääräisesti. Rahoituslain 38 §:n mukaisesti myöskään Interreg-ulkorajaohjelmien kansallista vastinrahoitusta ei voitaisi myöntää, mikäli määräraha ei sisältyisi valtion talousarvioon.

35 §. Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin Interreg-ohjelmien kansallisen vastinrahoituksen maksamisen hakemisesta 15 §:ää täydentävästi. Pykälä ei koskisi Interreg-ulkorajaohjelmia.

Pykälän mukaan, sen lisäksi, mitä 15 §:n 2 momentissa säädetään, Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista koskevan hakemuksen liitteenä olisi toimitettava hallintoviranomaiselle toimitettu tuen maksamista koskeva hakemus sekä hallinnollisen tarkastuksen valvontaraportit suomalaisten tuen saajien osalta. Hallinnollisen tarkastuksen valvontaraporttia ei vaadittaisi, jos hallintoviranomainen vastaa hallinnollisesta tarkastuksesta. Vaadittujen liitteiden avulla toimivaltainen maakunnan liitto voisi varmistua siitä, että hanke on kokonaisuudessaan edennyt hankesuunnitelman mukaisesti, ja että vaadittu hallinnollinen tarkastus on tehty. Jos suomalaisia tuen saajia on useita, Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista koskevan hakemuksen tekemisestä ja lähettämisestä vastaisi rahoituslain 61 §:n 5 momentissa tarkoitettu ko-koava tuen saaja. Tukipäätöstä koskevassa 10 §:ssä säädettäisiin mahdollisuudesta ottaa ehtoja maksamista koskevien hakemusten määrästä ja määräajoista, joka säännös koskisi myös Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta.

Interreg-ulkorajaohjelmissä noudatettaisiin jatkossakin aiempaa käytäntöä, jossa kansallisen vastinrahoituksen maksamista haettaisiin osana hankkeen kokonaisrahoitusta kaikille tuen saajille Interreg-ulkorajaohjelman sääntöjen mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Interreg-ulkorajaohjelman hankkeen johtava kumppani hakee maksatusta yhdellä maksamista koskevalla hakemuksella kaikkien rahoituslähteiden osalta.

36 §. Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksaminen. Pykälässä säädettäisiin Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen maksamisesta 16 §:ää täydentävästi. Pykälän mukaan, sen lisäksi, mitä 16 §:ssä säädetään, Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisen edellytyksenä olisi, että hallintoviranomainen on tehnyt päätöksen tai antanut muun selvityksen hankkeen EU:n rahoitusosuuden maksamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamisen edellytyksenä olisi myös, että tuen saajan olisi toimittanut 1 momentissa tarkoitettua hallintoviranomaisen tekemän päätöksen tai muun selvityksen toimivaltaiselle maakunnan liitolle.

Interreg-ohjelman tai Interreg-ulkorajaohjelman hanke muodostaa kokonaisuuden, jonka rahoitus muodostuu hankkeen EU:n rahoituksesta, kansallisesta vastinrahoituksesta ja mahdollisesta muusta rahoituksesta. Rahoituslain 60 §:n mukaan Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisen vastinrahoituksen kustannukset ovat hyväksyttäviä, jos ne ovat yleisasetuksen, Interreg-asetuksen, EAKR-asetuksen, ohjelman, Interreg-asetuksen 60 artiklassa tarkoitettua rahoitus sopimuksen ja Interreg-asetuksen 37 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seurantakomitean yhteisellä päätöksellä vahvistettujen kustannusten tukikelpoisuutta koskevien täydentävien sääntöjen mukaisia. Aiempaa käytäntöä vastaavasti Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukikelpoisuussäännöt määräytyisivät ohjelmaan sovellettavien tukikelpoisuussääntöjen mukaisesti. Yleisasetuksen 64 artiklan mukaan arvonlisävero on tukikelpoinen kustannus toimissa, joiden kokonaiskustannukset ovat alle viisi miljoonaa euroa arvonlisävero mukaan luettuna. Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien kansallisessa vastinrahoituksessa sovelletaan kunkin ohjelman hyväksymää arvonlisäveron tukikelpoisuussäännöstä. Hallintoviranomainen tekee ratkaisun hankkeen hyväksyttävistä tukikelpoisista kustannuksista. Koska Interreg-ohjelmien hallintoviranomaiset sijaitsevat eri jäsenvaltioissa, hallintoviranomaisen päätöksen muoto riippuu kyseisessä hallintoviranomaisen käyttämistä menettelyistä.

Interreg-ohjelman kansallista vastinrahoitusta Suomessa hallinnoiva, toimivaltainen maakunnan liitto tekisi päätöksen kansallisen vastinrahoituksen maksamisesta vasta hallintoviranomaisen tekemän tuen maksamista koskevan päätöksen jälkeen. Asetuksen 10 §:n mukaisesti Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen tukipäätökseen voidaan ottaa ehto tuen maksamista koskevien hakemusten lukumäärästä ja asettaa tuen maksamisen hakemiselle määräaika. Toimivaltainen maakunnan liitto voisi sitoa maksamisen määräajat esimerkiksi

hallintoviranomaisen tekemien ratkaisujen aikatauluun. Jotta toimivaltainen maakunnan liitto voisi tehdä Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista koskevan päätöksen, sen olisi ensin saatava tuen saajalta hallintoviranomaisen tekemä päätös tai muun selvitys. Joissakin tapauksissa Interreg-ohjelman hallintoviranomainen voisi toimittaa ratkaisunsa myös suoraan toimivaltaiselle maakunnan liitolle. Asia riippuu kuitenkin hallintoviranomaisen kanssa sovituista menettelyistä. Mikäli hallintoviranomainen toteaisi, että tuen maksamista koskevassa hakemuksessa esitetyt kulut olisivat osittain tai kokonaan tukikelvottomia, toimivaltaisen maakunnan liiton olisi huomioitava hallintoviranomaisen päätös ja tehtävä vastaava ratkaisu Interreg-ohjelman kansallisen vastinrahoituksen maksamista koskevassa päätöksessä.

Interreg-ulkorajaohjelmissa noudatettaisiin jatkossakin aiempaa käytäntöä, jossa kansallista vastinrahoitusta maksettaisiin osana hankkeen kokonaisrahoitusta kaikille tuen saajille Interreg-ulkorajaohjelman sääntöjen mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomainen tekee yhdellä päätöksellä ratkaisun maksamista koskevaan hakemukseen hankkeen hyväksyttävistä tukikelpoisista kustannuksista ja tuen maksamisesta kaikkien rahoituslähteiden osalta.

37 §. Ennako Interreg-ulkorajaohjelmassa. Pykälässä säädettäisiin tarpeellinen poikkeus ennakon kuittausmenettelyn osalta Interreg-ulkorajaohjelman kansallisen vastinrahoituksen osalta. Pykälän mukaan, poiketen siitä, mitä 14 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään, Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaisen myöntämä kansallisen vastinrahoituksen ennako voitaisiin kuitata Interreg-ulkorajaohjelman hankkeen tukipäätöksessä edellytetyllä tavalla. Sen sijaan mainitun 14 §:n 1 momenttia ennakon määrästä sovellettaisiin myös Interreg-ulkorajaohjelman kansalliseen vastinrahaan.

Käytännössä säännöt Interreg-ulkorajaohjelman ennakon kuittausmenettelystä sisältyvät sekä yksittäisten hankkeiden tukipäätöksiin, että ohjelmamanuaaleihin. Niissä Interreg-ulkorajaohjelmissa, joihin Suomi osallistuu, kuittausmenettely ei ole ollut käytössä vaan hallintoviranomainen on lopettanut hankkeelle maksamisen siinä vaiheessa, kun 80 prosenttia hankkeen kustannuksista on esitetty maksamista koskevalla hakemuksella Interreg-ulkorajaohjelman hallintoviranomaiselle. Tämän jälkeen hankkeelle voidaan maksaa viimeinen erä vasta, kun hankkeen lopulliset hyväksyttävät kustannukset ovat selvillä. Hankkeelle maksettu ennako vähennetään siten viimeistään viimeisellä maksamista koskevalla päätöksellä tuen saajalle maksettavasta määrästä.

7 luku

Voimaantulo

38 §. Voimaantulo. Pykälässä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksen voimaantulosta. Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 15 päivänä lokakuuta 2021 eli mahdollisimman pian asetuksen hyväksymisen ja julkaisemisen jälkeen.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Asetuksella on tarkoitus yhdenmukaistaa toimintatapoja rahoituslain mukaisia tukia myöntävissä viranomaisissa. Yhdenmukaiset menettelyt vähentävät hanketoimijoiden ja viranomaisten hallinnollisia kustannuksia.

Kansallisten alueiden kehittämisen varojen osalta otettaisiin laajasti käyttöön yhdenmukaiset säännökset EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden kustannusmalleista ja kustannusten tukikelpoisuudesta viitaten niitä koskevaan tukikelpoisuusasetukseen ja sääntelyä täsmennettäisiin siten voimassa olevaan sääntelyyn nähden. Myös Interreg-ohjelman ja Interreg-ulkorajaohjelmaa koskevien säännösten osalta sääntely tarkentuisi voimassa olevaan nähden. Mainituilla täsmennyksillä varmistettaisiin tuen saajan näkökulmasta ennakoitava ja yhdenmukainen toiminta viranomaisissa sekä tehostetaan varojen käyttöä.

4 Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu virkатыönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Virkamiesvalmistelua on tukenut 2.10.2019 asetettu poikkihallinnollinen lainsäädäntötyöryhmä. Työryhmä toimii alueiden uudistumisen neuvottelukunnan (AUNE) jaostona. Alueiden kehittämistä sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoja koskevan lainsäädännön uudistamista on käsitelty myös neuvottelukunnassa.

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta tuettavaa toimintaa, hallinnointia ja varainhoitoa koskevien säännösten uudistamista on käsitelty lisäksi Koheesio 2021+ -työryhmässä ja sen alaisessa hallintojaostossa. Koheesio 2021+ -työryhmä on työ- ja elinkeinoministeriön 9.11.2018 asettama Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman Suomen ohjelmavalmistelun kumppanuustyöryhmä. AUNE ja sen jaostoina toimivat lainsäädäntötyöryhmä ja Koheesio 2021+ -työryhmä on koottu EU:n kumppanuussäännösten mukaisesti. Jäsenet edustavat laajasti ministeriöitä, valtion aluehallintoa, maakuntien liittoja, kaupunkeja ja järjestötoimijoita.

Lainsäädännön uudistamiseen liittyen on vireillä kolme asetusehdotusta. Asetusehdotukset olivat yhteisellä lausuntokierroksella lausuntopalvelu.fi-verkkopalvelussa 1.–28.4.2021 (suomenkielinen) ja 21.4.–12.5.2021 (ruotsinkielinen). Lausuntoja asetusehdotuksista annettiin yhteensä 57, joista rahoitusasetusluonnosta koski 45.

Suurin osa lausunnonantajista piti rahoitusasetuksen rakennetta selkeänä ja ehdotettuja pykäläiä pääosin tarpeellisena ja riittävän selkeinä. Selkeytymisen rinnalla usea lausuja toi esille, että lukuisat viittaukset tukikehittämisasetukseen ja valtionavustuslakiin tekevät asetuksen lukemisesta raskaan ja voivat tuoda haasteita soveltamiseen. Viittauksista luopuminen aiheuttaisi kuitenkin päällekkäistä sääntelyä, mikä ei ole asianmukaista. Jatkovalmistelussa on edelleen kiinnitetty huomiota viittausten selkeyteen ja perustelumuiistiossa säännöksiä on pyritty avaamaan tarkemmin ja myös esimerkeillä.

Joissakin lausunnoissa kiinnitettiin huomiota myös terminologian yhteneväisyyteen ja tähän pääsemiseksi asetustuonnos on käyty jatkovalmistelussa kokonaisuudessaan läpi. Ehdotettujen säännösten lisäksi useassa lausunnossa tuotiin esille näkemyksiä ja toiveita toimeenpanossa huomioitaviksi asioiksi. EU:n alue- ja rakennepolitiikan välittävien toimielimien arvioitiin tarvitsevan koulutusta uudistuksista ja säännösten soveltamisesta. Sähköisen tietojärjestelmän edellytyksistä tukea toimeenpanoa esitettiin joitakin huomioita. Järjestöt toivat esille tarpeen tiedottaa tuen hakijoille tukimahdollisuuksista nykyistä enemmän.

Kaikki rahoitusasetuksesta lausuneet maakuntien liitot ja Kuntaliitto esittivät muutoksia maakunnan liiton alueellista kehittämistukea koskevaan 5 §:ään. Ehdotetun 3 momentin koettiin estävän sen, että maakunnan liitto voisi myöntää tukea yksittäiselle yritykselle. Momentin selkeyttämistä tai kokonaan poistamista esitettiin. Vastaava säännös on voimassa olevassa asetuksessa, mutta se on koettu osin epäselväksi. Yritysten oman liiketoiminnan kehittäminen kuuluu kuitenkin ELY-keskusten toimivaltaan, mistä säädetään laissa valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028. Asetusehdotuksen momentti on siten informatiivisen viittauksen luonteinen. Maakunnan liitot voisivat edelleen osana kehittämishanketta myöntää tukea yritykselle de minimizehtoisesti, eikä tähän esitetä muutoksia. Jatkovalmistelussa asetuksen perustelumuiistiossa on pyritty avaamaan tarkemmin, missä tilanteissa ja millä edellytyksin maakunnan liitto voisi rahoituslaissa säädetyn toimivaltansa nojalla myöntää tukea kehittämishankkeessa mukana oleville yrityksille.

Lausuneet ELY-keskukset kiinnittivät huomiota riittävään joustavuuteen hankkeiden ohjausryhmän tehtävistä säädettäessä sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista tuettavan ryhmähankkeen tukimenettelyyn. Ryhmähankkeen tukimenettelyn arvioitiin lisäävän rahoittavan viranomaisen hallinnollista työtä, mihin myös maakunnan liittojen lausunnoissa kiinnitettiin huomiota. Tukimenettelyä koskevia säännöksiä ei tältä osin muutettu. Valmistelussa on arvioitu, että vaikka ryhmähankkeen tukimenettely lisää jonkin verran rahoit-

tavan viranomaisen hallinnollista työtä, menettely lisää hankehallinnon läpinäkyvyyttä hankkeen toteuttajille, on tuen saajien aloitteisiin perustuva uudistus ja on myös siten tarkoituksenmukainen ratkaisu. Läpinäkyvyyden lisääminen toi myös osa lausunnonantajista esille tavoiteltavana asiana.

Ruokavirasto piti sen toimivaltaan kuuluvan vähävaraisten avun hankkeiden hyväksyttävää kustannuksia koskevan 8 §:n muotoilua epäloogisena. Jatkovalmistelussa pykälää on muutettu siten, että se sisältää informatiivisen viittauksen tukikelpoisuusasetukseen ja päällekkäisen luonteinen sääntely on poistettu. Tukikelpoisuusasetuksessa säädettäisiin näiden hankkeiden kustannuksista ja niiden tukikelpoisuudesta.

Kansallisista varoista rahoitettavissa hankkeissa sovellettavaa luontoissuoritusta koskevaa sääntelyä kannatettiin useassa lausunnossa, minkä lisäksi luontoissuoritukseen luettavia panostuksia haluttiin hyväksyttäväksi ehdotettua laajemmin. Ehdotetun mukaisen luontoissuorituksen arvioitiin mahdollistavan pienille toimijoille hakea hankerahoitusta ja osallistua hankkeisiin. Järjestöistä SOSTE, Suomen Kylät ry ja Maaseutupolitiikan neuvoston sihteeristö toivat yhdistysten osallistumismahdollisuuksien parantamisessa esille myös sen, että panostuksiin tulisi hyväksyä vastikkeellinen ilman rahallista panosta tehtävä työ kuten voimassa olevassa asetuksessa. SOSTE esitti lisäksi luontoissuorituksen hyväksymistä osaksi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman hankkeiden omarahoitusta, pykälän selkeyttämistä, perustelujen täydentämistä ja terminologian tarkistamista. Suurin osa lausujista ei kuitenkaan kannattanut vastikkeellisen työn sisällyttämistä luontoissuoritukseen. SAK toi myös esille, että sisällyttäminen voisi aiheuttaa tulkinta- ja todentamisongelmia luontoissuoritukseen suoritettun työn osuudesta.

Luontoissuoritusta koskevaa pykälää on eräiltä osin tarkennettu, mutta se ei sisällä merkittäviä muutoksia lausunnolla olleeseen versioon nähden. EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa rahaa edellyttämättömästä panostuksen käytöstä on luovuttu jo vuosia aiemmin, mikä on tuonut selkeyttä, eikä sen palauttamista ole puollettu lainvalmistelun aiemmissa vaiheissa. Kansallisten varojen hankkeet ovat usein pienempiä ja myös tuensaaajat pienempiä tahoja, jolloin luontoissuoritus voi olla merkityksellinen ja se säilytetään tämän vuoksi. Perustelumuiiota on jatkovalmistelussa täydennetty, minkä toivotaan selkeyttävän säännösten soveltamista sekä rohkaisevan pieniä toimijoita hakemaan hankerahoitusta ja osallistumaan hankkeisiin. Pykälässä käytettyä terminologiaa on tarkistettu vastaamaan rahoituslakia.

Myönnettävien tukien enimmäismäärästä säätämisen kokoamista kehittämishankkeen osalta yhteen pykälään ja vastaavasti yhteen pykälään investointihankkeen osalta pidettiin hyvänä ratkaisuna verrattuna voimassa olevaan asetukseen. SOSTE ry toi esille, että kehittämishankkeelle myönnettävän tuen omarahoitusosuutta (20 %) on korkea varsinkin pienille yhdistyksille. Investointihankkeiden osalta muutama lausuja esitti täsmennettäväksi, että tietoverkkojen lisäksi voidaan tukea tietoliikenneverkkoinvestointeja. Näiden katsotaan sisältyvän laajemman käsitteen tietoverkko alaan eikä säännöstä ole muutettu jatkovalmistelussa.

Esitys hankkeiden enimmäiskestosta luopumisesta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoista rahoitettavissa hankkeissa jakoi mielipiteitä. Suurin osa lausujista kannatti luopumista ja esitti vastaavaa joustavuutta myös kansallisista varoista rahoitettaviin hankkeisiin. Enimmäiskestosta luopumisen arvioitiin vähentävän muutoshakemusten määrää ja siten myös hallinnollista työtä. Osa lausujista piti parempana pitäytyä kolmen vuoden enimmäisajassa rahoituslähteestä riippumatta. Lausunnolla ollutta ehdotusta ei ole jatkovalmistelussa muutettu. Kansallisista varoista rahoitettavissa hankkeissa tukea voitaisiin myöntää enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan, mikä vastaa voimassa olevan asetuksen muotoilua. Muotoilu mahdollistaa jatkoajan hakemisen, jos siihen on perusteltuja syitä.

Muutama lausuja toi esille, että hakemusta jätettäessä hankkeen toteuttamiseen liittyvät toimijat (henkilöstö, hyödynsaajina osallistuvat yritykset) eivät välttämättä ole tiedossa, mikä voi hankaloittaa tuen saajaa koskevien edellytysten todentamista hakuvaiheessa. Hankkeen vastuuhenkilön nimeämisestä tuotiin esille, että nimeämiseksi tulisi riittää se, että rooli huomioidaan tehtävänkuvissa tehtävänimiketasolla. Tämä riittäisi myös jatkossa. Suomen Yrittäjät ry esitti, että asetukseen täsmennettäisiin, että hankevastaavan vaihtuessa tukipäätöksen muuttamisen hakemista tulisi vaatia vain erittäin painavasta ja poikkeuksellisesta syystä. Muistiossa on todettu, että vastuuhenkilön vaihtuminen voisi joskus edellyttää muutoshakemusta ja -päätöstä. Asiaa arvioidaisiin hankekohtaisesti.

Tukipäätöksen muuttamista koskevaa hakemusta (muutoshakemus) koskevien menettelysäännösten arvioitiin sekä vähentävän että lisäävän viranomaisten hallinnollista työtä. Esimerkiksi EU:n alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden enimmäiskestosta luopumisen arvioitiin merkittävästi vähentävän hakemusten ja jatkopäätösten määrää. Muutospäätösten määrän arvioitiin lisääntyvän tilanteessa, jossa tuen saaja voi jättää tukipäätöksen muuttamista koskevan hakemuksen tietojärjestelmässä ilman rahoittavan viranomaisen hyväksyntää. Muutosta tukimenettelyyn ei muutoshakemuksen osalta tehty säännöksiin, eikä tietojärjestelmän kehityksessä. Todettakoon myös, että tukipäätöksen muuttamista koskevan hakemuksen mahdollistaminen tuen saajalle ilman viranomaisen toimia on olennainen osa hyvää hallintoa ja hallintolain mukainen toimintatapa. Muutos tuo hallintoprosessiin läpinäkyvyyttä ja hakijoiden yhdenvertaista kohtelua.

Muutama lausunnonantaja esitti, että säännöstä koskien hankintoja koskevia tukipäätöksen ehtoja selkiytettäisiin. Momentin sanamuotoa onkin tarkistettu. Ottaen huomioon, että asetus soveltuu kolmeen eri tukimuotoon, ei asetuksessa ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi säätää siitä, mitä nimenomaista menettelyä esimerkiksi hankkeiden pienahankintoja tehtäessä tulisi noudattaa.

Hakuilmoituksen julkaisemisvelvollisuutta pidettiin epäselvänä jatkuvasti voimassa olevien hankehakujen osalta. Jatkuvaa hakua koskevan hakuilmoituksen toteuttamista on avattu perustelumuihistossa. EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoista rahoitettavien hankkeiden osalta esitettiin mukauttamismenettelyn tarkempaa määrittelyä. Mukauttamismenettelyä on avattu perustelumuihistossa. Usea lausuja piti ohjausryhmään nimettävältä henkilöltä pyydettävää kirjallista suostumusta tarpeettomana, ja sitä koskeva momentti on jatkovalmistelussa poistettu pykälästä.

Suomen Yrittäjät esitti, että hakijan taloudellista tilannetta kuvaavat tiedot tulisi tukihakemuksen yhteydessä toimittaa voimassa olevan asetuksen mukaisesti vain tarvittaessa. Pykälän muotoilua ei ole muutettu. Perustelumuihistosta ilmenee, että viranomainen arvioisi tapauskohtaisesti, mitkä tiedot ovat riittäviä ja että se voisi hankkia tarpeelliset tiedot myös itse. Siten tuen hakijoiden hallinnollisen taakan ei arvioida merkittävästi lisääntyvän. Käytännössä rahoittava viranomainen on saanut ja tulee saamaan keskeiset tuen hakijaa koskevat taloudelliset tiedot sähköisten viranomaispalvelujen kautta.

Suurin osa ministeriöistä ei lausunut rahoitusasetuksesta. Opetus- ja kulttuuriministeriö toi lausunnossaan esille, että kansallisista varoista rahoitettavassa kertakorvaushankkeessa tuen enimmäismäärä tulisi olla sama kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan hankkeissa eli enintään 200 000 euroa. Euromäärää ei ehdoteta muutettavaksi. Kansallisten määrärahojen niukkuus ja niiden riittävyden takaaminen mahdollisimman monelle hakijalle puoltavat linjausta pitää kertakorvauksen enimmäismäärä euromäärältään pienempänä kuin EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman varoilla rahoitettavissa hankkeissa. Huomioon on otettu myös se, että kansallisista varoista rahoitettavalla kertakorvauksella on ollut tarkoituksenmukaista tukea erityisesti pieniä hanketoimijoita, joille suuremman hankkeen hallinnointi voi olla haasteellista.

Ehdotettu asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

5 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 15 päivänä lokakuuta 2021.